

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 20 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 25 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.
HIRDETÉSEK:
3-heteses példány sor egyenlő 30 fillér.
Minden következőnél 10 fillér.
Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 101.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherczog-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 101.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, december 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Barabás és Arad.
- Gyorsan, gyorsan...
- Óvoda a sertésóiban.
- A pécskai katasztrófa tárgyalása.
- A fojtogató banda vezére — öngyilkos.
- Ótázaz gyermek felruházása.
- Kerbácsosai fenyegetik az „urlasszonyok” férjeit.
- Apró képek a nagy vasuti katasztrófa-ól.
- Aradi favágók ostroma egy fűrészelő gép ellen.
- Az özvegy, a tanító és a bukott diák.
- „Nem lenni rabló!”
- Az Erikönig Belgrádban.
- Tarkaságok.
- Tárca: Az örmény, a székely és a két disznó. Írta: Csermely Gyula.

Barabás és Arad.

Arad, december 7.

A közigazgatási bizottság, egyébkor a legszürkébb társaságok egyike, most újra aktuálisra lesz. És újra nem a benne történők, a reszortjához kapcsolódó dolgok teszik nevezetessé, hanem a személyi kérdések, amelyek a bizottság megalakítása, kiegészítése körül jelentkeznek.

A városi közgyűlés szerdán közigazgatási bizottsági tagokat választ; újakat, azok helyére, akiknek ebből megbízatása a határhoz ért. Három év előtt a közgyűlés ebből a bizottságból szavazattöbbséggel kirekesztett két férfit. Az egyik Barabás Béla dr. volt, a másik Mülek Lajos dr. A kettős hibának, amelyet ekkor elkövettek, a felét jóvátették. Mülek Lajos dr. újra bejutott a közigazgatási bizottságba. A másik felét — szerdán lesz alkalom helyrehozni. S a közgyűlés bizo-

nyára nem mulasztja el az alkalmat és Barabás Bélát újra bevásztja a nevezetes bizottságba.

Jelentős, komoly reszortja van a közigazgatási bizottságnak. Igen sok esetben ítélő hatáskör illeti meg, felelősségeknek eldöntője. A törvényhatósági bizottsági tag, akit ez a küldetés ér, méltán tekintheti kitüntetésnek, a közéleti érdemei, pályája elismerésének. S miután erről van szó, s nem bizonyos szaktudásról s nem is pusztán jogi tájékozottságról, ezért van jelentősége annak, ha valakit oda bevásztanak, s ha valakit egyéb ok nélkül, a mellőzés kifejezésére abból kirekesztnek. Ezért volt hiba a város törvényhatósága részéről, hogy Barabás Bélát a közigazgatási bizottságból kibuktatta. Mert Barabás Béla igen könnyen nélkülözötte azt a bizottsági tagságot, s elvégre a bizottság e nélkül is össze tudott ülni minden hó hetedikén. Hanem, hogy akit egy törvényhatóság a diszpolgári tisztességgel tüntetett ki, azt ugyanaz a törvényhatósági bizottság egy sokkal kisebb jelentőségű és értékű megtiszteltetésre ne tartson méltónak, érdemesnek: olyan következetlenség, amelyet alig lehet magyarázni. A város polgársága két ízben országgyűlési képviselőjévé választotta; s akire a város politikai javait bízta, arra ne lehetett volna bízni azokat a kisebb érdekeket, amelyek a közigazgatási bizottságban oltalmaztataak.

Kár lenne és sok okosat nem is eredményezne, ha a múltban vajkálnánk és a szenzációs mellőzésnek, az országos hírű

szeszélynek okait földidézünk. A kiszámíthatatlan véletlen, vagy a messzebbre nem látó tervszerűség okozta-e, most már mindegy, különösen azokra, akik a múltnak a hibáját helyre akarják hozni. A város törvényhatóságában megérett ez a szándék, s minden röstelkedés nélkül végre is hajthatja. Őszintén, alakoskodás nélkül nyilvánítja ezzel a város Barabás iránt való szeretetét, s Barabás Béla bizonyára ép olyan tiszta vonzódással fogadja azt. Nem marad nyoma sem a megbánásnak, sem a fulánknak, amely az elkövetett botlás után következett.

S maradjon ez a bizalomnyilvánítás, az elismerésnek ez a ténye ment, tiszta, valami egyébtől. Sajátságosan formálódtak a mi közállapotaink. Az emberek szinte nehezen hiszik el, hogy lehet valakit szeretni, anélkül, hogy egy másikra haragot vessünk. Két jeles férfit, Arad két szülöttét: Barabás Bélát és Müller Károlyt a sajnálatosan föltörtelődött ellentétek választják el egymástól és körülöttük két, egymással ellentétes gyűrűbe hulláznak a polgárság. A nagy különválás a'att szinte meggyőződéséssé jegeződött: csak az egyiket, vagy csak a másikat lehet szeretni s csak úgy, hogy a másikat gyűlöljük. Hát az ilyen hitben nagy hazugság van, amelyre ép a szerdai közgyűlés adhat cefolatot. Mert azzal, hogy a város Barabás Bélát újra a közigazgatási bizottságba választja s ezzel három esztendőss becsületbeli adóságot elintézi, nem vesz el egy atomnyit abból a tisztelből, nagybecsűléssből, a mellyel Mü-

Az örmény, a székely és a két disznó

Írta: Csermely Gyula.

Zselyki Imre még ugyan most sem ösmeri a perrendtartást, de azt már tudja, hogy a vásári pörököt azonnal le kell tárgyalni. Tehát hozzá is fog a tárgyaláshoz.

— Keed mit szól erre? — kérdi Sánta Nagy Gábor atyafit. — Igaz-e mindez, avagy hamis beszéd?

— Hamis beszéd, hazug beszéd, tekintetes uram — válaszolja a székely. Az én igaz jószágom vala az a keet disznó. Én neveltem, én hizlaltam, én hajtottam fel a vásárra.

— Mivel bizonyítja kee, hogy a keedé vala az a két disznó?

— Azzal, tekintetes uram, hogy a saját jószágára csak nem alkuszik az ember. Már pedig hites tanuim vagynak, hogy maga Lapátosi Gergő koma is alkudozék a disznókra és meg akará őket venni. Keetszáz tíz forintokat ígért értük, de én nem adám.

— Kik azok a tanuk?

— Hát a bényesi hentések. Dánosi Eszvány az egyik, Pipere Károly a másik. Ott mennek la és a keet disznó is velük van. Teszen behívatni őket.

A hentések behívatnak; a két disznó addig a községházán maradhat. A sertéseknek ez mindegy.

— Ösmerik-e keetek ezt a két embert itt? — kérdi Zselyki Imre.

— Persze, hogy ösmerjük. Ez itt a Lapátosi Gergő koma, nyáradi származás és elő-

tünk alkudozott erre a két disznóra. Kétszáz tíz pengőt ígért értük, de nem kapta meg. Ez meg a Sánta Nagy Gábor, járai borvizes, ha tetszik ösmerni, ettől vettük meg a két disznót. Kétszázhusz forint igaz pénzt olvasánk le a tenyerébe.

Zselyki Imrének ez éppen elég volt. Ékte-len dühre fakadt és szidta a szegény örményt, hogy csak úgy kopogott minden szó. — Utonálló, zsvány, zsebmetsző, ördögtől született — így szidta.

— Elutasítom a panaszt és lecsukatom, ha rögtön el nem hordja magát.

Agyaras Mózes bíró uram, aki eddig már gondosan körülnézte, megtapogatta a két disznót, erre nem állhatta meg, hogy közbe ne szóljon. — Engedelmet instálok, nemzetes uram, ezt mondta — de én még nem látom megbizonyítva, hogy a két disznó a Sánta Nagy Gáboré légyen.

— Hát kié volt, ha nem az övé? Hisz a tanuk is ezt mondják. Avagy ide röpült az a két disznó, mi?

— Mán pedig én a'valló volnék nemzetes uram, hogy még sem tisztáztuk még az igazságot.

— Nem tisztáztuk? Ejnye, de okos kee. Hát tisztázza kee, bíró. Halljuk a bölcs beszédét.

— Hallatom is, tekintetes uram. Errébb jöjjön kee, Sánta-Nagy Gábor alpörös. Mondja csak: Sánta-Nagy Gábor alpörös, igaz székely-e ő keeme?

— Igaz hát. Századik öregapám is a' vót, bíró uram.

— Hát, Sánta Nagy Gábor koma: nem ösmerek én olyan székely gazdát, aki fontjára, latjára meg ne tudná mondani, hogy mennyit is nyomott az a disznó, a mit ő hizlalt és vásárra hajtott. Nos, mondja meg kee is, hogy mennyit is nyomott az a keet disznó?

Sánta-Nagy Gábor csak hátra hőkölt erre a kérdésre, mintha csak az istennyila csapott volna le előtte a földbe. Megnémult az hirtelen.

— Keedhez nincs több szavam — mondta olyan lenéző hidegséggel Agyaras Mózes bíró uram, a milyenre csak a magyar paraszt képes.

— Hát kee, Lapátosi Gergő felpörös: megmondhatja-e kee, hogy mennyit is nyomott az a keet disznó?

Ugrott egyet az örmény, úgy megörült ennek a kérdésnek. — Hogy megmondhatom-e? Hát ha földindulás valna, nem megmandhatnám? Nézze csak bíró uram: az a vürüses göndör szörű, az háramszáznulcvanhét funtot nyam, az a másik meg, akinek a tarkán egy kis pamacsaször feketélik, az négyszáz tízenhatut. Teszen csak megmátsálatni.

Persze, hogy úgy volt, a hogy az örmény mondta és perccel rá már a zsebében is volt a pörös kétszázhusz forintocska. Sánta-Nagy Gábor ellenben nem ivott törkölypálinkát, mert még az ígért öt forintot sem kapta meg. Ugy kellett neki. De Zselyki Imrének sem izlett aznap délben a bor; alkalmasint beléc eppent a poharába egy kis keserű méreg a miatt, a miért ismét csak Agyaras Mózes bíró uram volt az okos bíró és nem ő.

ler Károly iránt viseltetik s a mely őt is joggal megilleti.

Ki kellett mondani ezt a régóta kerülgetett, vagy csak sejtetve mondott dolgot. Eddig csak előre mentünk a széthuzásban: most már ideje, hogy visszafelé térjünk. Olyan embereknek, mint az a kettő, akiről szólottunk, nem vagyunk annyira bővében, hogy csak az egyikre, vagy a másikra lenne szükségünk. A bizalmat, a ragaszkodást pedig mindakettő megérdemli tőlünk, adjuk meg egyenes módon, férfiasan nekik s pusztítsuk ki a régi formát, a mely csak azzal tud valakinek kedveskedni, ha más valakit bosszant.

Gyorsan, gyorsan...

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —
Budapest, december 7.

A parlament a budget-vita folyamán egyik vádat a másik után teszi erőtlenné, amivel osztályérdek képviselete miatt szokták illetni. A földművelésügyi tárca költségvetésének tárgyalása alatt olyan nagy volt a részvétlenség, hogy megnyugodva konstataálhatta a publikum, hogy ez a Ház nem agrárius. Ma pedig a fidesz-parlament Günther Antal költségvetését tárgyalja tíz ember jelenlétében. Hát az is lehet megrágalmasni, hogy itt az ügyvédek dominálnak. De akkor jogos lesz a kérdés, vajjon mi is érdekli ezt a képviselőházat?

(Az igazságügyi költségvetés.)

A mai ülésen Návay Lajos elnököt. Az igazságügyi budgetnek Nagy Dezső volt az első szónoka. A készülő új polgári törvénykezési rendtartásról beszélt. A javaslat most ismét az igazságügyi bizottság előtt van s reméli, hogy még ebben az ülészakban törvény lesz belőle. És egészen át fogja alakítani jogrendszerünket. A bírói szervezetben is nagy változásokat okoz, mert nagyobb tért enged a szövegségnek a főbaleséssé teszi a bírák folytonos szaporítását. Egész Angliában összesen 500 bíró Londonban 24 bíró működik, Magyarországon pedig 2500 bírónál is több van. (Morgás.) Ennek a meggyezésére, hogy a munkabeosztás ott kitűnő. Stól a fővárosi járásbírószék központosságáról s kéri a minisztert, tegye meg az irányban sürgősen a kezdeményező lépéseket. (Helyeslés.) Kéri az ügyvédi rendtartás elkészítését, ami már 84 év óta égető kérdés. Igazságügyi politikai fejlődésünk egészen helyes medrben van s épp ezért a költségvetést elfogadják. (Elnök helyeslése.)

Pop C. István: Beszél a nemzeti sajtó-perokról és azt állítja, hogy üldözik a nemzeti sajtó újságírókat. Nem fogadják el a javaslatot.

Gieswein Sándor: Az erkölcsötlen tartalmu könyvek terjesztésének megakadályozására hívja fel a miniszter figyelmét.

Elnök: Minthogy szólásra senki sincs feljegyzve, a vitát bezárja.

(A miniszter válasza.)

Günther Antal: Nagy Dezső felszólalására kijelenti, hogy a polgári perrendtartás elkészítése már annyira előrehaladt, hogy legközelebb beterjesztheti. Rövidesen megalkotja a bírói szervezetet is, hogy kiépítse teljesen a bírói függetlenséget, amit 40 évi hírlapiról és jogi munkássága alatt is hirdetett és reméli, hogy megkapja ezt a helyet, amit ma elfoglal, amíg ezután megvalósítja. A központi járásbírószék eszméjével is foglalkozik és reméli, hogy a tavasszal már kész tervvel léphet a Ház elé.

(A sajtóról.)

Pop C. Istvánnak, aki az igazságtétel perkeit parancsolja, azt mondja, hogy kezdjék meg az igazságtétel az igazságtétel abbahagyását, akkor garantálja, hogy az igazságtétel részéről több igazságtétel per nem fog indíttatni. A sajtó reformról is nyilatkozott. Kijelenti, hogy az új sajtóörvényről reméli már a tavasszal beterjeszteni. Ennek alaptétele a sajtószabadság

sértetlen fenntartása lesz. Gondoskodás történik az egyes sajtóorganumok által elkövetett visszaélések gyors és szigorú megtorlásáról.

Azután elítélte a pornografikus irodalmat s kijelentette, hogy a reformban azokat a vállalkozókat fogja sújtani, akik a szerencsétlen elzúllott irókat használják fel üzemük céljaira. A patronázs intézményét melegen támogatja. Elfogadásra ajánlja a tételt.

A Ház a tételt elfogadja.

(A részletes tárgyalás.)

A marosvásárhelyi törvényesség építése tő telénél Ráth Endre követeli a 30,000 koronát.

A bányabírószék tételénél Csitáry Béla új bányatörvény meghozatalát sürgeti.

Günther Antal igazságügyminiszter kijelenti, hogy ez a reform a legszükségesebbek közé tartozik.

(A honvédelmi tárcán.)

A tárca költségvetésének többi tételét is megszavazzák, azután áttérnek a honvédelmi költségvetés tárgyalására.

Semsey László gróf először beszédében elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Felkiáltások: Hát a honvédtiszárság?

Somsich Tibamér gróf a sorshuzás eltolását sürgeti. Kívánja, hogy az utolsó fegyvergyakorlatokat ne a honvédségnél teljesítsék.

A Ház a tárca költségvetését részleteiben is elfogadja.

(A pénzügyi tárcán.)

Szünet után áttér a Ház a pénzügyi költségvetésre.

Holtz Pál előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Zakariás János az önálló nemzeti bank felállítását sürgeti. Ő és igen sokan a pártban csak úgy bíznak a miniszterelnökben, ha a kormány komolyan akarja az önálló bankot. Abban a reményben fogadja el a költségvetést, hogy 1911-ben a külön bankot felállítják és az osztrák-magyar bank szabadságát többé nem utjílják meg. (Helyeslés.) A tisztviselői pragmatika megalkotását sürgeti. Becsületbeli ügye az a függetlenségi pártnak. A tisztviselői lakberekéről szól.

Elnök figyelmezteti, hogy ez nem tartozik a tárgyra.

Batthyány Tivadar gróf: Egy szövegünk van, azt sem akarják meghallgatni.

Zakariás János: A tárca teie van lakbértételekkel. Ez a tárgyra tartozik.

Batthyány Tivadar gróf: Törményes, ez ide tartozik. Halljuk.

Elnök: Én vezetem a tanácskozást, nem a képviselő ur.

Batthyány Tivadar gróf indulatosan felugrik, Wekerle miniszterelnökös siet, ott hevesen magyaráz, azután kimegy a tereméből.

Máthé László: A naményi hid vármón-tességét sürgeti.

Két óraker az ülést félbeszakították.

A délutáni ülésen rövid vita után bejelenték a pénzügyi s ezzel az egész költségvetés tárgyalását. Azután Wekerle Sándor miniszterelnök beterjesztette a felhatalmazási törvényjavaslatot, mire az ülés negyed 7 óraker véget ért.

Minisztertanács. Budapestről jelentik: A képviselőházban ma délután Wekerle Sándor miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen az összes miniszterek résztvettek, kivéve a betegesen lekvó Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, akit Szalóczy József államtitkár helyettesített. A konferencia tárgya a folyó ügyek voltak.

Hentaller és Vörös László. Budapestről jelentik: Hentaller Lajos országgyűlési képviselő ma levelet intézett Justh Gyula képviselőházi elnökhöz, kérve, hogy mentelmi jogát a képviselőház a mentelmi bizottság javaslatának mellőzéseivel függessze fel, mert helyt akar állani mindama vádakért, amelyekkel Vörös Lászlót, a Fejérváry kormány volt kereskedelemügyi miniszterét illette, nehogy azt mondassák rá,

hogy a mentelmi jog védelme alatt akar kibujni a sajtóper alól. Hentaller tudvalóan Vörös Lászlót lopással, sikasztással vádolta meg; Vörös pört indított, de a Ház nem függesztette föl Hentaller mentelmi ügyét.

Ovoda a sertésölben.

Kurticsi állapotok. — Aradmegye közgazgatási bizottságából.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt Károlyi Gyula gróf főispán elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen az előadókön kívül Fábian László, Heinrich Sándor, Friebeisz Miklós, Purgly László, Vásárhelyi Dezső, Vásárhelyi József, Verzár Márton és Zselensky Róbert gróf voltak jelen.

Az előadók jelentéseiben néhány érdekesebb ügy is napirendre került. Varsy Arpad kir. tanácsos, tanfelügyelő két fegyelmi ügyet hozott a bizottság elé. Az egyik egy borosjenői tanító ügye, melyről lapunk más helyén emlékezünk meg, másik a kurticsi ovónő fegyelmi ügye, melyről itt adjuk tudósításunkat:

Kurtics községben, ahol több mint 200 ovoda-köteles gyermek van, néhány évvel ezelőtt még semmi bajsem volt az ovoda körül. Mióta azonban Fülöp Mária ovónő került az intézethez, azóta szinte hihetetlen állapotok uralkodnak ott. A gyermekekre senki sem ügyel, tanításról, nevelésről szó sincs. Az ovoda termei fűtetlenek, a tanítványok közül alig néhány járnak rendszeresen ovodába s azok is szétszéledve a piszkos, elhanyagolt épületben, teljesen magukra vannak hagyva. A tanfelügyelőség tudomást szerzett ezekről az állapotokról; néhány hónappal ezelőtt kiment a helyszínre és ott a gyermekeket a disznóólban találta. Jelentést tett a tapasztaltakról a kurticsi ovodafelügyelő bizottsághoz, amely azonban nem határozott az ügyben. Ekkor a bizottság egyik tagja beadványt intézett a tanfelügyelőséghez, intézkedést sürgetve az ovoda botránya ügyében. A tanfelügyelőség november közepén újra megvizsgálta a kurticsi ovodát. Az ovónőt délelőtt 10 óraker nem találta ott, a kétszáz gyerek közül pedig alig hatan voltak a fűtetlen teremben. Ekkor végre a felügyelő-bizottság is összeült és kimondotta, hogy az ovónő elmozdítását kéri a tanfelügyelőségtől. A tanfelügyelőség azonban ezzel nem elégedett meg, hanem a közigazgatási bizottság mai ülésén Fülöp Mária ovónő ellen a fegyelmi eljárás megindítását kérte, amit a bizottság el is határozott.

Az aradi pénzügyigazgatóságnak a mai közigazgatási bizottsági ülés elé terjesztett jelentése szerint a múlt hónapban Aradmegyében befolyt: egyenes adóban 591,778 korona, hadmentességi díjban 25,223 korona, közvetett adókban 278,588 korona.

A főorvos jelentése szerint a közegészségügyi állapotok a múlt hónapban nem voltak kedvezők. Különösen a tifusz-járvány szédett sok áldozatot.

A pécskai katasztrófa tárgyalása

A vádlott mindent tagad.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

Az idén október ötödikén Pécskán történt nagy vasuti szerencsétlenséget, amelynek négy halottja és tizenöt sebesültje van, ma tárgyalta az aradi büntető törvényszék. Tudvalévő, hogy az aradi ügyészség vádat emelt Szabó Berze Márton váltóőr ellen, akinek a vigyázatlansága következtében a szerencsétlenség megtörtént. Szabó ugyanis elaludt a váltó mellett és ennek következtében a Szegedről jövő személyvonat beleszaladt az állomáson lévő tehervonatba. A személyvonat egyik harmadik osztályú kocsiában ülők közül ketten és a postakocsiban lévő vonatvezető azonnal meghaltak, egy utas pedig néhány hét múlva pusztult el. A 15 sebesült közül négyen még most is a kórházban fekszenek, a többi néhány napig volt beteg. (A még mindig 4 beteg: Martonosi Sándor, Baktai Mariska, Szabó Sándorné, Mig Imre.) A mai tárgyaláson Köllér János elnökölt; szavazóbirák voltak Lukácsy Miklós és Nagy József; a vádat Fikker kir. ügyész képviseli; a letartóztatásban levő Szabó Berze Mártont Nagy Sándor dr. képviselő védi.

A vádlott vallomása.

Tíz óra volt már amikor a csupaszarcu, 28 éves parasztruhás vádlottat, akinek a felesége a hallgatók közt van, egy szuronyos őr bevezette. Ugyanekkor helyezkedtek el a teremben az összes károsultak, sebesültek és a halottak hozzátartozói. A vádlott teljesen nyugodtan adta meg a feleleteket az elnök kérdéseire. Miután a vádiratot felolvasták, amelyben közveszélyű cselekménnyel vádolják meg, ezt felelte:

— Nem érzem magamat bűnösnek, elsősorban azért, mert nem voltam kisegítő váltóőr, mint a vádirat mondja, hanem csak raktári munkás.

Az elnök kérdéseire azután elmondja, hogy 1907. február elsején lépett az Acsev szolgálataiba mint raktári munkás napidíj mellett.

— Mindig a raktárban dolgozott?

— Nem, mindenféleképpen használtam.

— De értett a váltókezeléshez?

— Kitanítva nem lettem rá, de *saját erőből* megtanultam. (Derűtlenség).

— Hol járt ön 1908. október ötödikén délután?

— Délután állandóan a váltó mellett voltam.

Azután elmondja az összeütközés közvetlen előzményeit.

— Délután a 60. számú tehervonatot a harmadik vágányra engedtem be.

— Tudta, hogy ennek ellenvonata van?

— Igen, a 42. számú személyvonat, amely Battenya felől jött.

— 5 óra 55 perckor — ugymond — jött be szabályszerűen a 60. számú tehervonat. Amint ez a váltón áthaladt, rögtön beállítottam a váltót a második vágányra a 42. sz. személyvonat számára, azután pedig bementem a váltó melletti bódéba.

— Melyik forgalmi tisztviselő teljesített aznap szolgálatot?

Milosics Béla forgalmi gyakornok, aki a tehervonat bejövetele előtt és a személyvonat előtt is megvizsgálta és rendben találta a váltót.

— Mit csinált ön a bódében?

— Cigarettaztam.
— Tehát ébren volt?
— Igen, vártam a vonatot.
— Hallotta a vonat füttyülését?
— Kétszer is hallottam, mert először a szőlődombnál füttyült, azután amikor a védjelzőhöz ért.

— Mit tett ön ekkor?

— Kimentem a bódéból s a váltó végére álltam a jelzőtárcsa mellé, a kezemben jelzőlámpával, a zöldoldalát mutattam vele.

— Ön tehát a váltón semmiféle rendetlenséget nem tapasztalt?

— Nem.

— Mi történt ezután?

— Jött a vonat, én pedig ott álltam mozdulatlanul.

— Nem csinált semmit? Nem fogta meg a váltót és csapta át a harmadik vágányra?

— Nem.

— Hát azután mi történt?

— Rémülten néztem, hogy a vonat nem a második, hanem a harmadik vágányra jut be.

— Hogyan lehetett ez, ha ön jól állította be a váltót és ott állott mellette ébren, józan lével?

— Azt nem tudom megérteni. Aznap igen sokan jöttek mentek arra felé, lehet, hogy valamelyik legény tette bosszúból, vagy saorakodásból.

De hiszen ön őt állt a váltó mellett?

— Igen, de háttal állottam a váltónak.

— Mit csinált azután?

— Mikor arra eszméltem, hogy baj van, visszafordítottam a váltót a második vágányra.

— Többen látták, hogy a vonat berobogása előtt ön fordított egyet a váltón és Molnár Sándor fűtő azt kiáltotta:

— Jaj, végünk van. Ellengőst adott, fékezett is, de a vonatot már nem tudta megállítani.

Vádlott (hallgat.)

Elnök: De ugy-e, a vonat maga nem fordíthatta át a váltót.

— Nem.

— Önt azért állították oda, hogy a váltót igazítsa, arra ügyeljen és megakadályozza, hogy valaki hozzányúljon. A bódében ki is van ragasztva a váltókezelő leendője.

— Igen, de többször előfordult, hogy megdobálták a vonatot és a vágányokra keresztléttek. Nem tudtam én, kérem, ki állt azon a vonaton, a konyerem forgott kockán, nem voltam se részeg, se álmos, miért tettem volna ezt?

Majd elmondja, hogy október negyedkén milyen szolgálatot teljesített. Háromnegyed kilenc után pár perccel ment haza Nagy István, a „Postás Pista” kocsiján. A polgári körnél leszállt, vett két cigarettát és Barta János nevű szomszédjával ivott két deci bort. Onót Bartával együtt elmentek a „Nesse” című kurtakoresmába s itt újból megivott két deci bort, azután hazament, háromnegyed 4 órakor ismét talpon volt és ment szolgálatba.

— Mióta kezeli a váltót?

— Augustus huszonhetedikén bíztak meg, hogy a váltót ideiglenesen kezeljem, amíg egy másik kezdő „forgalmista” beletanul a dolgba.

Az eljárás során azt mondotta, hogy mikor a személyvonat berobogott, valami recsegésfélét hallott, s úgy akarta feltűntetni a dolgot, mintha a vonat nem állt volna meg a váltón. Pedig a szakértők megállapították, hogy a váltónak semmi baja sem volt, azon a vonaton mit sem változtatott.

— Azt én nem mondom.

— Hát akkor hogyan történt a dolog?

— Valaki trigységből, vagy bosszúságból elfordította a váltót.

— De Molnár Sándor fűtő látta, hogy ön a vonat füttyentése után kinyitotta a bódéból és átcsapta a váltót és ez volt oka a szerencsétlenségnek.

— Azt sem láthatta.

— Üjön le.

A tárgyalást elnapolják.

Fikker Károly dr. ügyész a vádlott vallomására való tekintettel feltétlenül szükségesnek tartja Molnár Sándor tanúként leendő kihallgatását s miután ez még ma is betegesen fekszik s a tárgyaláson nem jelenhetett meg, a tárgyalás elnapolását vagy elhalasztását kéri.

Nagy Sándor dr. védő nem látja a tárgyalás elhalasztásának szükségét fenforogni, de amennyiben a bíróság így határozna, már most előterjeszti kérelmét a vádlott szabadlábra helyezése iránt, mert a további letartóztatás indokai már megszűntek és a cselekmény minősítése is enyhébb lesz, mivel a vádlott nem vasuti alkalmazott. Nem hihető tehát, hogy a vádlott a büntetés elől szökést kísérelne meg, annyival kevésbbé, mert családos ember és anyja az iratoknál fekvő kérvény szerint garanciát vállalt érte.

Fikker ügyész kéri az előzetes letartóztatás fentartását, mert annak indokai ma is fenforognak.

Elnök (Szabóhoz): Van valami előterjeszteni valója?

Vádlott: Ea is kérem a szabadlábra helyezésemet.

A bíróság ezután az ügyész indítványa felett tanácskozáscsra vonult vissza.

Tizenöt perc múlva az elnök újból megnyitja a tárgyalást és a bíróság határozatának kihirdetése előtt elrendeli Auszterweil László dr. törvényszéki orvos meghallgatását arra nézve, mikorra várható Molnár Sándor felgyógyulása, hogy a törvényszék őt kihallgathassa.

Auszterweil dr. szerint Molnárnak jelentéktelen sérülésein kívül ideges agybántalmak vannak s egy-két hónap szükséges a felépüléséhez.

Ezután az elnök kihirdeti a bíróság határozatát, amely a tárgyalást elnapolja s felhívja Auszterweil dr.-t, hogy egy hónap múlva tegyen jelentést Molnár egészségi állapotáról, a bíróság pedig ehez mérten fog a fő tárgyalásra új határnapot kitűzni. Egyúttal a bíróság a vádlott további fogvatartását rendelte el.

Nagy Sándor védő ez ellen felfolyamodást jelentett be.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi kereskedők Szilveszter-estje. Az Aradi Kereskedők Köre az idén is megtartja hagyományos Szilveszter-estjét. Az estély a Központi-szállóban lesz, műsorral egybekötve, amelynek összeállításán most buzgócodik a rendezőség. Az est újonsága tombola lesz, amelyet a szünóra alatt tartanak meg s amelynek nyereségyel értékes dísz tárgyak, műbescesel bíró dolgok lesznek. A tombolára szánt ajándékok a kör titkári hivatalához küldendők.

A fojtogató banda vezére — öngyilkos.

Megtalálták az összes bűnjeleket. — Beszélgetés a gyilkos feleségével.

— Az Aradi Közlöny tudósítója.ól. —

Arad, december 7.

Amit napokon át az Aradi Közlöny, több tanuvallomáson és apróbb bűnjel alapján, mint valószínűséget állított a nyilvánosság elé, az a mai és tegnapi nap folyamán megcáfolatlan igazsággá erősödött. A vingai, battonyai és kisszentmiklósi rablógyilkosság egyik legjelentősebb szereplője a kedden öngyilkosságot elkövetett Gecsei István. Valóságos bűnjel-muzeum az, amit két napi házkutatás után Gecseinek aradi Illés utca 82. számú lakásában, a padláson és kamarában a detektívek megtaláltak. A Gecsei feleségénél talált ponyvairodalmi fércmunkákat lapozva, érthetővé válik, hogy volt egy ember, akinek agya annyira eltért a normálistól, hogy a középkorban is megdöbbenést keltő kínzóeszközt találjon fel s azzal fojtogasson embereket. „A vérfürdő”, „A gyálai rettenetes gyilkosság”, „Pénzördög” s ehhez hasonló egyfilléres remek művek voltak az olvasmányai a csirke tolvajnak, aki ezek mellett fejlődött fojtogató rablógyilkossá s lópatkókból olyan fogót készített magának, melynek ollója elégséges arra, hogy Herkulesbe is belefojtsa az életet. Az aradi rendőrségen együtt van, — egy bunda kivételével — a kilencszeres gyilkosságból származó rablott holmi és össze vizsgálva nem ér negyven koronát. Elért fojtott meg, — még ki nem nyomozott cinkostársival — a közműves-mesterségét abbahagyott csirketolvaj kilenc embert. Ez a legujabb biztos eredmény. A házkutatás, melynek érdekében Greén főkapitány az ügy részletei iránt érdeklődő újságírókat akként informálta, hogy Gecseit nem tartja gyilkosnak, attól tartva, hogy az asszony tudomást szerezve a rendőrség nyomozásáról, eltüntetné a fontos jeleket — teljes világosságot derített Deszpot mezőkövácsházi csendőrmeister sejtésére; teljesen beigazolódtott, hogy eltalálta a valót, mikor a Reformátuskövácsházán csavargó Gecseit a gyilkossággal gyanúsította.

A gyilkos már leszámolt az élettel. Felesége súlyos betegen fekszik a kórházban s az ott járó hírlapíróknak sirva vallotta be, hogy a kisszentmiklósi eset utáni napon már tudta, hogy férje mit cselekedett.

Amilyen rendkívüli és minden sablontól elütő ez a bűnügy, olyan meglepetés-szerű és bízhetetlen annak minden egyes fázisa. Azért nem is csodálkozunk már azon, hogy Kisszentmiklóson a csendőrség is azt állítja, hogy a kezeli között vannak a gyilkosok, Dehelán Juon és társai, akik töredelmes vallomást tettek s beismerték, hogy Jovin Nécát családotul boszúból meggyilkolták. Ez is a tegnapi nap történetéhez tartozik, azonban annyira homályos, mint amilyen hangosan vádolják Gecseit és társait feleségének vállomásai s a néma bűnjelek.

A rendkívül érdekes fordulatról az alábbi tudósítás számol be:

Házkutatás.

Deszpot mezőkövácsházi csendőrmeister még pénteken és szombaton tanuvallomást szerzett arra nézve, hogy Gecsei István aradi lakos, munkanélküli közművessegéd volt az, aki a kisszentmiklósi gyilkosság után Weisz Adolf ujaradi gabonakereskedőnél eladta az elrabolt öt arák kukoricát. Weisz alkalmazottai felleltek a hullában a gyaruított egyént. Kifundási pontnak ezek az adatok bőségesen megfeleltek. A csendőrmeister jelentése után Greén főkapitány azonnal elrendelte, hogy Gecsei Aradon lakó feleségét fűjék el, s vasárnapra házkutatásra küldjék Rád és Horváth detektíveket, akikhez az időközben Aradra érkezett Deszpot őrmester is csatlakozott.

A detektívek először a Miklós utca 36. szám alatt levő házban jelenek meg. Itt tudták csak meg a lakóktól, hogy Gecseiek már két hónappal ezelőtt elköltöztek onnan. Nyolc hónapig laktak e házban. Itt megtudták azt is, hogy a gyilkos az utóbbi időben többféle tárgyat zálogosított el, s a házba, a régi ismerőshöz hozott eladásra kendőt, ágybuzatot. Egy kendőt el is adott egy koronáért.

Innen mentek el az Illés-utca 82. számú házba, ahol Gecseiné lakása van, itt az asszony már három napja fekszik gyermekágyban. Mikor a nyomozó bőségek beléptek, az asszony nagyon megijedt, de csakhamar összezedte magát.

Arra a kérdésre, vajon tud-e férje öngyilkosságáról, igenlőleg válaszolt, de arról tudni sem akart, hogy férje bűncselekményelhes valami köze lenne. Hosszas faggatás után végre töredelmesen beismerte, hogy a padláson van két szék; ezek olyan tárgyak lehetnek, melyek származását nem ismeri. A detektívek felmentek a padlásra s ott egy kisebb, meg egy nagyobb székot találtak, melyeknek tartalma meglepte őket.

— Gecsei volt a gyilkos, s járt mint csendőr Battonyán, itt a vingai kendő, ez a Freikoff, meg a Jovin párnája — kiáltottak fel a hatóság emberei, akik örömmel látták, hogy fáradságos munkájuk ennyi eredmény nyel járt.

A bűnjelek.

A két értékes székot kocsi-ra rakták s a rendőrségre hajtották. Itt vették csak tüzetesen szemügyre a bűnjeleket, amelyek közt a csendőrfelcserelés azt bizonyítja, hogy Gecsei alaposan kidolgozott terv szerint készült borzalmas rémtettének végrehajtására.

A battonyai gyilkosság alkalmával a megfojtott Petrovics Dusan szomszédja, Tomascics gazdálkodó azt vallotta, hogy november 14 én este megjelent háza előtt egy csendőrházba öltözött ember, akivel beszélt is. Határozott személyleírást nem tudott róla adni, de arra emlékezett, hogy a csendőr egyenruhája nagyon különös volt.

Tomascicsnak igaza volt. A puska, melyet Gecsei hordott, régi Werndl-fegyver s kitűnt, hogy ez volt az aradi rendőrségé volt, mely a tavasszal mikor a legnyiség kardot kapott, eladta a basszálatból kiment puskákat Müller aradi puskaművesnek. (Müllert ma kihajgatták, de nem tudott arra visszaemlékezni, kinek adott el a puskákból. A puskára tűzött szu-

rony is ekkor a csendőrség mostani bajonettjéül. A szuronynak hüvelyét, derékszíját, mely valamikor puskaszíj volt, szintén megtalálták. A derékszíjra tölténytáska van erősítve. Természetesen csak alakjára hasonlít a valódihoz, mert nem más mint egy darab fa, tölténytáska formára faragva s bőrrel átvonva.

A legérdekesebb felszerelési darab a csendőr kalap. Ez azt árulja el, hogy aki azzal foglalkozott, hogy lyesmivel vezesse félre az embereket, nem lehet normális. Ködönséges kemény kalap, keskeny karimával, melyre csendőrkalap szinén van alkalmazva. Oldaláról nem hiányzik a kakastoll bokréta, amely néhány száz fekete toll s amelyeket egy cipőkrém bádognak skatulyánsk a fedele, mint csatt tart és sa. A bádognakmez hátán még olvasható a „Royal-Crem” felirat.

A csendőr zubbony rendez tiszti zubbony. Gallérján azonban vérszíros hajtóka van, amelynek varrása elárulja, hogy azt vagy nő, vagy olyan ember varrta, aki a tüvel tud bánni. Őrszereplő rangfokozatra nevezte ki magát a rablógyilkos. Három csillagot varratott a gallérjára. A zubbonyt Tiller Mór és társa budapesti cég készítette.

A fegyvert Gecsei — mint azt az előzményekből tudjuk olvasóink — őlére nem használta. Rettenetes és agybéli perverzításra következtető gyilkossági módszerét egy erre a célra szerkesztett eszközzel, egy félméter hosszú harapófogóval hajotta végre. A fogó szárai csiszolt gömbölyű vasból, az ollója pedig két kopott lópatkóból készült. Durva munka, valószínűleg valamelyik cigánykovács készítette.

Az olló átmérője oly nagy, hogy a legvastagabb nyakat át lehet vele fogni s oly kemény vasból készült, hogy a legnagyobb erőt lehet vele kifejteni.

Most már kétségtelen, hogy az öreg Jovint a fogóval ölték meg, amelyet hátulról alkalmaztak a nyakára. A löbbi szerencsétlen nyakát is hátról ezrel az inkvizítorikus eszközzel fogták át s előlről szorították össze — kézzel.

Ezek a tárgyak Gecsei tulajdonát alkották. A másik székben találta a rendőrség azokat a bűnjeleket lefoglalt holmikat, amelyek a kilencszeres rablógyilkosságból rablás után kerültek Gecseikhez.

Megkerültek azok a lópokrécek, melyeket a battonyai rémtett után a pécsai uton Gecsei eladásra kínált. Ott van egy párna, mintázott karton áthuzattal, továbbá egy bejűni pamutból kötött kendő, széles kék szegélyvel, olyan, mint amelyet a bolgár asszonyok szoktak viselni. Vingáról származik mindkettő.

Két és fél méter szines karton egy kendőbe csavarva bizonyítja, hogy Gecsei Kisszentmiklóson járt, mert ugyanezen a kelméből készült Jovin Nikoláj feleségének szoknyája. Ugyancsak innen származik négy párna szines áthuzattal, melyekből a gyilkos felesége alakfüggőyi készített időközben.

Mint említettük, a rendőrség ma újból házkutatást tartott. Ma a kamarában és a szertécsiben találtak részben a vingai, részben a kisszentmiklósi gyilkosságból származott dolgokat. Freikoff Pál lakásáról egy dívánpárnát, Jovinéktól két fejűt és sok dísznőbust rabolt el az öltött tettes. A fejűk nyelébe J. N. betűk vannak faragva.

Beszélgetés Gecseinével.

A rendőrség intézkedésére tegnap dél óta a betegen fekvő asszonyt állandóan két fegyveres rendőr őrizte, mert azt hitték, hogy tegnap valaki meglátogatja az asszonyt, s mindenképpel akartak kutatni, aki Gecseivel érint-

kezett. Senki sem jelentkezett. Dáiban Gecseinét beállították az aradmegyei kórházba, mert a rendőrség arról értesült, hogy az asszony a délelőtti folyamán öngyilkosságot akart elkövetni, s azt jelentette ki a házbeli k előtt, hogy gyermekeit is elpusztítja.

Mikor délután két órakor újságírók mentek ki Gecseiné lakására, az ajtókat már zárva találták. A lakók mondták meg, hogy az asszonyt a kórházba szállították. Elmondták azt is, hogy Gecsei utóbbi időben gyakrabban távozott Aradról s nekik sejtelmük sem volt arról, hogy ő a gyilkos s csak a tegnapi házkutatás alkalmával tudták meg.

Gecseit rideg, rossz nézésű, magába zárkózott embernek ismerték, a kivel nem érintkeztek. A szegény asszony — mondotta az egyik lakó — mikor megtudta, hogy férje öngyilkos lett, síró görcsöket kapott. A lakóknak elpanaszolta, hogy ura már hét héttel ezelőtt öngyilkossággal fenyegetődött. Gecseiné vizsgálta a férjét, de on erre így fakadt ki:

— Mindegy, így végzek magammal, az apám és anyám is így haltak meg.

Gecsei még tavaly októberben a család erdőben öngyilkosságot követett el. Egy fára akasztotta fel magát, de az egyik erdőzár még idejekorán észre vette, levágta s bevitte az erdőszélére, ahol az orvos eszméletre térítette. Ekkor három héttig beteges feküdt Miklós ucai lakásán.

A hírlapírók az Illés-utcai háztól a kórházba mentek, hogy oda a mentők által beállított Gecseinével beszéljenek.

A kórházban Löwinger Miksa dr., az intézet kiváló főorvosa katasztrofa el az újságírókat az elmeosztály női szakaszára, ahol a rendőrség megkeresésére, egy elkülönített cellában, a földön szalmaszékken fekvé találtuk Gecseinét, aki mellett a karján sírdogált három napos apró esecsemője. Azért helyezték el így módon, hogy ne követhessen el öngyilkosságot.

A betegség kijáratától sápadt nő feje fekete-fehér csúcs kendővel van befedve. Hőfehér háló korset: van rajta. Nagyon fáradt s takarójára még egy párnát tesz, hogy felmelegedjék. Gecseiné Tamás Jula, akit a rendőrség azzal gyanúsít, hogy férje gonoszletről tudott, 28-30 év körüli asszony, de idősebbnek látszik. Hosszú, keskeny arcú, barna haja nő, kiálló arccsontokkal, akin megdöbbent, hogy sokat nékülözött, s az élet eddigie meg arcvonásait.

— Jó napot Gecseiné — köszöntik a hírlapírók a maga elé bámulót, — hogy érsz magad?

Az asszony, aki abban a hiszemben volt, hogy a rendőrség jelent meg betegágyánál, kínos nyögéssel felemelkedik fekhelyén, s tiszta, de gyenge hangon így válaszol:

— Köszönöm, most már jobban.

Nyomban rátérünk jövetelünk céljára, mert az ápoló jelenti, hogy a rendőrség rövid időn belül érkezik.

— Volt-e tudomása arról, hogy a férje követte el mind a három gyilkosságot?

Kissé kegyetlen ugyan a kérdés egy beteg nőágyánál, de ebben a pillanatban a legfontosabb.

Az asszony sóhajva válaszol, anélkül, hogy szembe merne nézni a kérdéssel:

— Nem tudtam róla semmit.

— Hát arról tudott-e, hogy az ura küön-ből tárgyakat hordott haza, amelyeket a padlásán és a kamrában rejtett el.

— Nem tudtam, csak később vettem észre. Holnap lesz két hete, hogy mosam s ruhát vittem a padlásra szárítani. Akkor vettem észre a zsákokat. Mindkettőt felbontottam.

nyomban sejtettem, hogy az uram ismét valamit elkövetett. Különbösen megijesztett a puska, még a csendőrruha. Hányszor figyelmeztettem, hogy térjen jó útra. Őrtam a büntől, de nem használt semmit. Ma két hete, mielőtt elment hazuról, intő szavaimra durva szidalmakkal illetett s a kövszekeréket mondotta:

— Csak ne legyen ilyen állapotban, végeznék veled. Ekkor kijelentette azt is, hogy öngyilkos lesz. Azóta nem is ért vissza.

— Nem járt az urához senki?

— Nem. Napokig egyedül volt, nem mosdott ki a lakásból.

— Látta, mikor tért meg azokkal a dolgokkal, a melyeket a rendőrség tegnap elvitt?

— Egyszer láttam. Még négy héttel ezelőtt, egy keddi napon, (a vihari gyilkosság felfedezése napján. A szerk.) egy ember kíséretében jött, aki egy táskát, mely megvolt szakva krumplival s ezen feküdt az a zsák, melyben a párnák voltak.

Látni való, hogy az asszony itt elmentmondásba keveredett, mert előbb egyáltalában nem akart arról tudni, hogy november 24-ike előtt tudott volna a bűnjeléről. A tárgycsát ma a rendőrség kihallgatta, de az bővebb felvilágosítást nem nyújtott.

Megakartuk tudni, hogy Gecsei mind a három gyilkosság tettese-e?

— Mondja Gecseiné, mult hónap 23-án, hétfőn itthon volt-e az ura?

— Nem, hétfőre távozott azzal, hogy Dobrára megy munkát keresni. Tudom, hogy nem volt ott.

— Mától számítva körülbelül egy hónap eltelté alatt hányszor távozott el Aradról?

— Többször.

— Egy hétfő nap, 16-án itthon volt?

— Nem, csak szerdán jött haza.

— Hát négy héttel ezelőtt, egy szerdai napon volt távol.

— Akkor se, csak másnap jött haza. Most kedden ment el utójára R-formátus Kovácsnéval azzal, hogy meghívja a rokonokat a keresztelésre.

A beszélgetést hirtelen félbeszakította az ajló nyílása.

— Itt van a rendőrség, jelenlét az ápoló, s az ajtóban felülök Grebn főkapitány elegáns alakja, mögötte Miksa Gábor dr. prames bündája, Kovács vihari csendőrmeister, Réll és Horváth detektívek.

Ekkor kezdetét vette a hatósági kihallgatás, melynek során kiderült, hogy az asszony többször felsejült öta férjét, hogy adjon tul a dolgokon, mert bajba viszik. A többi adat egyszerű.

A rendőrség este hétkor fejezte be a kihallgatást.

Gecsei olvasmányai.

A legérdekesebb momentum is ma este került napfényre. Emlésetük, hogy a gyilkosság elkövetésének módja és a bűnjeltek között talált fojtogató eszköz az mutatják, hogy a gyilkos normális ember nem lehetett. De mindennél jobban tanúsítja ezt a néhány fércmű, melyet Gecseiné fejvaskosa stult talált s melyről azt mondotta az asszony, hogy férje állandóan ilyen olvasmányokkal foglalkozott. A ponyvafüzeteknek is a beajlójel. egyiknek címe: *A vérfürdő*: Baral Antal és Pili Vektor kegyetlen legyilkolása és kirabolása. Történet az ókanissai csardában. A másik: *A gyulai rettenetes gyilkosság*. Két odaváló szabadságot tűzér azzal. *Legújabb történelmi dal* egy tizenöt éves leány réges meggyilkolásáról, s szerencsétlen Saász Etelkáról. Végül: *Pécs érdége*, *Rassuliról*, s a család gyilkosáról.

A veremben megirt lezonyatoságokon kívül még sok törvényszéki ítéletet és vádiratot találtak Gecseinénél.

Mindenki gyilkos.

Az ujaradi csendőrség letartóztatta Dehelán Juon kassentmikiósi pástort és négy társát, akiket assal gyanúsít a közbesséd, hogy boxesubói gyilkolák meg Jovin Nécát és családját. Dehelán egy évvel ezelőtt Juhot lepött Jovinól és a tanítólól, ezek felfelentetiék s ezért Dehelán boxesut esküdt. Állólag Dehelán be is vallotta a gyilkosságot, sőt este már az a hír terjedt el, hogy Dehelán azt is bevallotta, hogy Gecsei is a bandában volt s vele együtt veszerázott a gyilkosság után napon abból a husból, melyet Jovinnál raboltak el. A csendőröktől az aradi rendőrség hivatalos jelentést ez idig nem kapott s így nem állapítható meg, mennyi pozitív alapja van a vallomásnak. A csendőrségnél tett vallomást ez esében, mintogy a tények másat mondanak nem fogadjhatjuk komoly eredményként.

Gecsei és Deszpót.

Hogy Gecseinek bűntársai voltak, az kétségtelen. Ámde az szinte kizártnak tekinthető, hogy az Ujaradon letartóztatott Dehelán Juon volna a bűntársa. Biztos, hogy Deszpót János, akiről azt hitték, hogy Fibis környékén bujkál, egyik társa volt Gecseinek. A csendőrség mára remélte Deszpót elfogatását. Ma azonban Deszpótnak Fibisen lakó szülei Deszpóttól Németországból levelet kaptak. Ebből arra következtetnek, hogy Deszpót Németországba szökött.

KORBÁCCSAL FENYEGETIK az „uriasszonyok“ férjeit.

Nagy harag a cselédség miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

Jaj, hogy mennyi baj van ezekkel a cselédekkel, azt kérem, nem is hiszi el más, csak akinak cselédjei vannak. Hidig ezeket a házi ellenségeket csak a belső viszály előidézőként ismerte a közönség. Most újabb oldalról is bemutatjuk őket: az urialadok háborúságának ők az okozói. Igaz ugyan, hogy ők ebben a csatában néma szerepet játszanak, mert ők nem tehetnek róla, ha a családok annyira kapnak rajtuk, hogy végül is — összekapnak. A legjobb viszonyban lévő családok között egyszerre csak kitör az adáz háboru, mert a Marit, vagy a Julcsát X.-től elszereződötték Y-hoz. Ennek a viszálynak a szomszédos Borosjenő községben kellemetlen következményel lehetnek. Tessék elolvasni a borosjenői újságban megjelent alábbi nyilatkozatot, ebből megállapítható, hogy nem tréfa ez a dolog. A következő nyilatkozatot Mérő Samu dr. borosjenői ismert ügyvéd tette közre:

Ami engem illet, — írja — megtehetném, hogy annak a 2-3 érdekeltnak, akit illet, postán, zárt levélben küldeném el s ezzel el is intéztem volna velük a dolgomat — az alább kiltásba helyezett tetteleges leszámolásig. De mert b. lapja hasonló helybeli manipulációt már tárgyalt a közszemponyjából is, a közérdeknek is vélek szolgálni, amidőn ezt az egyeseknek szánt figyelmeztetésemet a nyilvánosság előtt hozom tudomásukra.

Egyes borosjenői úgynevezett „uriasszonyok“ a nálam megelégedetten, becsülettel szolgáló cselédeket magukhoz, vagy rokonaihoz elcsalogatták, vagy ezt megkísérelték. Amig csak alátomos módon, raffineriával tettek, nem szóltam, mert félbizonyíték alapján vádolni nem lehet. Ámde az utóbbi időben De most már egészen nyíltan meg a dolog s a cselédelmet a munka mellet elhivatják magukhoz, szeme-

lyesen végzik a csébitgatást és nem állanak úzethordó eselédikkel újra meg újra a lakásomba is betolakodni.)

Mint hogy az illetőknek nincs elég erkölcsi érzékük annak felfogására, hogy az ilyen empringer tempó urlember feleségéhez nem méltó, mert e eselédet embertársakkal szemben embertelenség, a következőket hozom tudomásukra:

1. Akinek annyi pénze sincs, hogy a eseléd közveitők díjának fizetésével tisztességes uton szerezhessen magának eselédet: az végezze sajátke-szűleg a mosogatást. Ez tisztább munka, mint a cup ringereskedés.

2. Aki erre a becsületes személyes munkára képtelen, forduljon hozzám. És én adok neki pár koronát, amennyiért az aradi eselédközveitők szereznek majd neki eselédet.

3. Aki pedig osztán az én eselédetemet elesa legatni megkísérli, a nyílt utcán meg fogom mordácsolni annak az „uriaszony” — a férjét.

Borosjenőn, 1908. december 5-én.

Dr. Méri Samu.

Ugy-e érdekes nyilatkozat? Ezt a borosjenői nyilatkozatot mi csak azért közöljük, mert szakasz tott olyan, mintha Aradon írták volna. Lehet, hogy nem itt készült, de egészen nyugodtan készühetett volna Aradon . . .

Ötszáz gyermek felruházása

Szegénytanulók öröme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 7.

Mint minden évben, úgy az idén is telje sül humánus hivatását a szegénytanulókat segélyező egyesület. Ma gyűltek egybe a városi iskolákból a kis ruháslanok serege, hogy átvegyék a várva várt ajándékot: meleg ruhát, új cipőt.

Mikor a jótékonyoknak a nagy arányait látjuk, lehetetlen elismeréssel nem adózni Arad társadalmának. Elismerés illeti a jótékonyág veserét: Hauser ezredesét. Ez az 6 legkedve sebb napja, mikor sok fáradósá után végig nézhet a sok boldog gyermeki arcon.

A ruhakiosztásra előkelő s nagy közönség gyűlt egybe.

Az összes községi iskolák tanulói itt jöttek össze. A lányok az új ruhában jelentek meg. A fiúk itt kapták kézhez a ruhát s valamennyi ek között volt az új cipő. Kiszolgálták: érv. Lubinsky Edéné által küldött 24 pár harisnyát, Simon Karolta nővendőkel küldemő négy 35 inget és Széchenyi Kázmérné ajándékát 50 pár kényes cipőt. Ebből persze csak a nagyon jó tanulóknak jut.

A beszédet Kovács Vince iskolafelügyelő tartotta. Köszönetet mondott a szegénytanulókat segélyező egyesület védasszonyainak és az egyesület elnökének: Hauser Károlyné ezredesnének.

Most a ruhák kiosztásával ért véget a szép ünnep.

A ruhakiosztáson jelen voltak: Hauser ezredesné Dürich ezredesné, Pálk a ezredesné, Winkler századosné, Boros Boriska érv. Boros Béciné, Borek Justina, Drescher Gizella, Celler Gizella, Dengi Lajó né, Gélényi Ernőné, Habereger Mariska, Hermann Gyuláné, érv. Hendrey Pálné, Hendrey Álls, Hendrey Ilonka, érv. Jakabffy Deszóné, érv. Junga Józsefné, Lóczy Lajosné, Lóczy Boriska, Kristyory Jánosné, Kádás Kálmáné, Lócs Rezsőné, Geray Józsefné, Polonyi Jenőné, dr. Málék Lajosné, érv. Ronay Jánosné, Robtsek Agostonné, Seher Lajosné, Szentiványi St. Iania, Schauer Gizella, Tóth Gy. Zoltánné, Vajassy Arpadné, Vácarhelyi Józsefné, Vizer Lajosné, Vizer Márta, Vizer Margit, Vizer Ilonka, Preitner Etelka.

A háboru felé.

Oroszország ellenünk, Németország mellettünk.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 7

Ma nem jöttek jelentések arról, hogy újabb katonai csapatszallítások történtek volna. Megcáfolták azt a minap közölt táviratot, hogy Oroszország elismerte volna az annexiót. Ezenkívül, az orosz külügyminiszter kijelentette, hogy Oroszország nem tudott előzetesen az annexióról és nem is helyesli a berlini egyezmény önkényes fölbontását. Ezzel szemben a német kancellár azt a kijelentést tette, hogy az érdekelt nagyhatalmak már előre elvben hozzájárultak az annexióhoz.

Mai távirataink a következők:

Oroszország az annexió ellen.

Berlinből táviratozzák: A Lokalanszeiger jelenté Pétervárról: Izvolski ma egy tekintélyes orosz politikust fogadott, aki előtt következőleg nyilatkozott Oroszország balkáni politikájáról:

— Az orosz kormány Ausztria-Magyarország megegyezését Törökországgal, Bosznia és Hercegovina annexiójára vonatkozólag sem közvetlenül, sem közvetve elő nem fogadta, és Bosznia és Hercegovina végleges annexiójához Oroszország nevében sem előzetesen, sem pedig utólagosan hozzá nem járultam. Oroszország mindig megmaradt amellett, hogy a bosnyák kérdést csak a berlini szerződést aláírt hatalmak közbenjárásával lehet megoldani. Ezt a nézetet Anglia és Franciaország is osztják és ebben a tekintetben velünk Olaszország is szolidáris. Az esetben, ha a hatalmak a tervezett konferencián fajt accompli előtt fognak állani, Oroszország a balkáni államok részére kompenzációkat fog indítani. Oroszországnak eltökélt szándéka, hogy Szerbiát és Montenegrót ez államok békés fejlődésének megóvása végett visszatartja a meggondolatlan lépésektől. Az a mozgalom, mely most ezekben az államokban megindult, nem népmozgalom, hanem dinasztikus. Ha Szerbia nemzeti önállóságát védi, a hatalmaknak őt ebben támogatni kell. Anglia még nem precízította álláspontját. Anglia, valamint Franciaország és Oroszország közt formális szövetség készül. Erre szükség van, mert Németország Ausztria-Magyarországnak balkáni politikáját most még intenzívebben támogatja.

A török bojkott a monarchia ellen.

Pétervárról jelentik: A török nagyvezér következőleg nyilatkozott a Nev. Wrmja konstantinápolyi tudósítója előtt:

— A bojkott addig fog tartani, míg Ausztria-Magyarország Törökországgal a bosnyák kérdésben meg nem egyezett. Ez a nép akarata, melylyel szemben a kormány semmit sem tehet.

Garázdálkodó tartalékosok.

Konstantinápolyból táviratozzák: A Jeni Gazetta küprül távirata szerint Perlepéből és Krcsevóból behívott tartalékosok harmadikán éjjel egy színelőadáson a jelenlévő tisztek ellenkezése dacára a közönséget erőszakkal kikergették a színházból. Másnap a tartalékosokat a kaszárnnyában körülfozták és lefegyverezték. Ez alkalommal egy tiszt és hat ember életét veszítette, egy tiszt és nyolc ember megsebesült.

Törökországi követünk visszahívása.

Konstantinápolyból táviratozzák: Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet elutazásának eszméje újra konkrét formát kezd öltetni. A legjobb forrásból eredő értesülés szerint a nagykövet már a legközelebbi napokban elfog utazni, mert meggyőződött arról, hogy a bojkott megszüntetése dolgában a diplomáciai tárgyalások nem jártak kedvezményvel. A legutóbbi két nap alatt 5200 törökországi cég csatlakozott a bojkott mozgalomhoz.

Szerbia és Montenegró barátsága.

Belgrádból jelentik: A szerb kormány a Montenegróval kötött véd. és dicsővetség értelmében a már régebben küldött egy millió dináron kívül most 300,000 dinárt utalványozott Montenegrónak fegyverkezési célokra.

Cattarából táviratozzák: Szerbia és Montenegró között a régebben kötött véd. és dicsővetséget ma megerősítették. Ennek értelmében Szerbia arról biztosítja Montenegrót, hogy a meghódított területek egyharmadrészét át fogja neki engedni.

Kossuth és a szerbek.

Berlinből táviratozzák: A Kleines Zsurnalnak jelentik Belgrádból: Pasics egy ismerősnek kijelentette, hogy Kossuth Ferenc Tomicsot, a magyarországi szerbek vezérét azzal biztatta, hogy a magyar országgyűlés Bosznia Hercegovina annexióját nem fogja elismerni. Pasics kijelentette továbbá, hogy szükség esetén ez iratokat nyilvánosságra hozza.

A béke érdekében.

Londonból táviratozzák: A Daily Express egy nyilatkozatot közöl, amelyet a bécsi külgügyi hivatalban kapott. Eszerint az összes hatalmak kivétel nélkül a legnagyobb erőfeszítést végzik a béke fentartása érdekében. Elvben az összes nagyhatalmak egyetértenek Bosznia-Hercegovina annexiójára vonatkozólag és ez a kérdés már csak az európai konferencia szankciójára szorul. A konferenciát Ausztria-Magyarország is kívánja.

Megindul a teherforgalom

Budapestről táviratozzák: A Máv. igazgatósága közli, hogy Bosznia és Hercegovinába rendelt teheráraküldemények december hó 9-től kezdve ismét korlátozás nélkül fölvehetők és továbbíthatók.

A német kancellár a monarchia mellett.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi gyűlésen ma Bülow kancellár felhasználta a külgügyi politika tárgyalását és hosszabb beszédet mondott, amelyben Bosznia-Hercegovina annexiójáról is nyilatkozott. A

kancellár kijelentette, hogy Orosz- és Olaszországgal együtt Németország is kapott előzetes értesítést az anneksióról, csupán az annezió idejéről és formájáról nem volt tudomása. Az anneksiót azonban nem lehet a bécsi kormányhoz rossz néven venni, sőt köszönetet kell neki ezért mondani.

Kell, hogy az osztrák-magyar monarchia belássa, hogy ez az ügy reá nézve életkérdés. Kijelenthetem, hogy legjobb belátásom szerint kötelességünk szövetségeseink érdekében sikra szállni és érdekeiket támogatni. Igyekezni fogunk az Ausztria Magyarország és Olaszország között fennálló ellentéteket kiküszöbölni. Németország szövetségese mellett mindig híven ki fog tartani. (Helyeslés.)

Leibachból táviratozzák: Az itteni szlovén liberálisok ma gyűlést tartottak, amelyen Bosznia-Hercegovina kérdését tárgyalták. Egyik szónok azzal a leleplezéssel állt elő, hogy két évvel ezelőtt, amikor a magyar koalíció még nem jutott kormányra, Kossuth Ferenc emigrációs képviselőket küldött a délszlávokhoz, akiket megakart nyerni Magyarország számára.

LELEPLEZETT spiritista-társaság.

Akik Ujházy szellemével beszéltek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 7.

A főváros tarka társadalmában hihetetlen nagy számmal akadnak babonás hívők a szemlényvesztő szellemidézés játékaiban. Egész spiritistai társaságok alakulnak, amelyek gyakorta tartanak összejöveteleket és ideink meg egyes elhalt nagyemberek szellemét. Egy ilyen társaságot leleplezték a most a budapesti rendőrség egy vendéglő helyiségében, ahol hipnotizálással állították el a médiumot.

A furcsa társaság színgrafiájáról budapesti tudósítónk ezeket jelenti:

A Sándor-utca 80. számú házában Schilling Kálmán vendéglőjében a rendőrség egy nagy spiritista-társaságot leleplezett fel. Körülbelül két héttel ezelőtt ugyanis a rendőrségnek tudomására jutott, hogy Schillingné néhány ismerőse bizonyos napokon összejött és ott spiritista-szeanszot tart. A főspiritista, mint megállapították, Schilling volt, a médium egy Kurzwel Géza nevű könyvtárosné, a társaságot pedig magánhivatalnokok, tanácsjelöltek, gyárosok, szappankereskedők stb. alkották.

A rendőrség a spiritistáknak a szeanszokról vezetett huszonkét vaskos fűzetből álló gyűjteményéből hat fűzetet foglalt le. Ezekből kitűnik, hogy a spiritisták megidéztek többek között Ujházy Edét is, akiről azt hitték, hogy már meghalt s akit így a médium segítségével a túlvilágról idézték a földre. A jegyzőkönyv szerint így könyörgött Ujházy szelleme:

— Én jó médium, segíts rajtam, mert nagyon szenvedek.

— Majnálak, — felelte könyörtelenül a médium. — Jó színe voltál, de nem illet meg, hogy segíts rajtam, mert mindig megfordultál az utcán a lányok után.

Megidézték azonkívül Jókai Mór szellemét is, aki szenzációs vallomást tett. Azt mondta, hogy tolvaj volt egész életében, aki ezek ártott az embereknek és miat a Gazdák szövetségének elnöke nagy csomó pénzt elhatalmasított el.

A jegyzőkönyvek szerint megidéztek még

Haynald érseket, Damjanich Jánost, a negyvennyolcas hős tábornokot, Károlyi Sándor grófit, Hegyi Arankát, az elhunyt híres színművésznőt és igen sok más elhunyt közéleti alakot.

A társaság leleplezésénél történt, hogy Bakay Dezső deaktív egy két nappal előbb érdeklődnek és hívőnek az a ki magát s bejutott a spiritisták közé. A legközelebbi összejövetelt tegnap este tervezték és a deaktív ez alkalomra több rendőrrel akkor ült rájuk, amikor Schilling éppen elvitte a médiumot. A társaság tagjai a rendőrök láttára szétbontak.

A rendőrség csupán Schilling ellen indítja meg az eljárást.

Az özvegy, a tanító és a bukott diák.

Vádlóból vádlott. — Pikáns fegyelmi a közgazgatási bizottságban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

Néhány nappal ezelőtt megemlékezünk arról a fegyelmi ügyről, melyben egy borosjenői tanító súlyos vádakkal illette igazgatóját. Makucza Karácsony tanító volt a feljelentő, aki Schwiigel Gyula igazgató-tanítót azzal vádolta meg, hogy az elhanyagolja tanóráit, nem védelmezi meg a tanítókat a rágalmak ellen és állásához nem méltó magánéletet folytat. Ezt a feljelentést e hónap elején tárgyalta Arad megye közgazgatási bizottságának fegyelmi választmánya és ítéletével felmentette az igazgatót, mert az ellene emelt vádakat nem látta beigazoltaknak.

A borosjenői háborúság — mert Borosjenőn már hosszabb idő óta ellenséges a viszony az igazgató és a tanítók között — nem ért véget a felmentő ítélettel. A Makucza feljelentésére indított fegyelmi vizsgálat ugyanis nem Schwiigelre, hanem magára a feljelentőre nézve lett kompromittáló.

Makucza többek között, mint említettük, azzal vádolta meg igazgatóját, hogy az nem védelmezte meg a tanítókat a rágalmak ellen. A fegyelmi vizsgálat során tanukkal is be akarta ezt bizonyítani és kérte özvegy Baktá Józsefné, borosjenői lakos kihallgatását. Baktáné ki is hallgatták, de tanuskodása ugyancsak kedvezőtlen volt a feljelentőre. Baktáné elmondotta, hogy az ő fiát, aki az előző években mindig jól tanult, Makucza több tárgyból elbuktatta. Mikor ő e miatt kérdést intézett a tanítóhoz, az kijelentette:

— Mindezt könnyen jóvá lehet tenni, csak legyen hozzám barátságosabb!

Az asszony e tanuvallomását Várjass Árpád tanfelügyelő, kir. tanácsos ismertette ma Arad megye közgazgatási bizottsága előtt. Elmondotta, hogy a tanító Baktánénak, aki szemrevéltő, 80 éves, molett asszony szerelmi ajánlatot tett és azt ígérte, ha ajánlatát elfogadja, segíteni fog a fia baján.

A közgazgatási bizottság a tanfelügyelőség indítványára elrendelte Makucza ellen a fegyelmi eljárás megindítását és annak lefolytatásával a borosjenői főszofigabiróságot bízta meg.

Apró képek a nagy vasuti katasztrófáról.

Tárgyalás az aradi törvényszéken.

Köller János, az aradi büntető törvényszék vezetője, aki a pécskai vasuti katasztrófa miatt kezelt bűnpör tárgyalását vezette, bebizonyította, hogy bámulatosan sokoldalú ember. Ma vasuti szakértő gyanánt mutatkozott be, s olyan csodálatos szakavatottsággal magyarázta meg az ügyetlenül védekező és nagy bajt okozó Szabó Berze Martonnak hogyan kell a vasuti váltóval bánni, hogy a közönség önkéntelenül est gondolhatta:

— Sohasem történnének vasuti szerencsétlenségek, ha a vasuti bakterek helyett törvényszéki elnököket használnának.

A hallgatóságot különben ma nagyon megvárakoztatta a bíróság. Már 9 órakor ott szorongott a folyosón egy csomó ember, de csak tíz óra felé nyitották meg a nagytermet. Nagy Sándor dr. a védő szintén elunta a várakozást és időtöltésből dikurálul kezdett az újságírókkal.

— Tudja-e képviselő ur — újságolták neki — hogy megvan a kilencszeros gyilkosság tettese?

— Ne mondja. És ki az?

— Gecei, aki felakasztotta magát.

— Nahát annak akasztója való, de a büntetésének is.

— Őn mondja ezt, a gyilkosok legkittünőbb védője?

— Nincs az a pénz amiért én ezeket a gyilkosokat védeném, — mondta, aztán besietett a kis tárgyaló terembe.

— Pardon, be kell mennem, ítélethirdetése van az egyik védencemnek.

— Ki az?

— Bitye János, — feleséggyilkos.

Amikor visszajött, csodálkozva mondták neki:

— Hiszen az imént a gyilkosokról nagyon elitélően szolt a képviselő ur s mégis védett egy feleséggyilkost.

— Igen, de én csak tisztességes vádlottakat védek.

Ezek alapján hát Szabó Berze Márton ex vasuti baktér is tisztességes vádlott. Ő legalább annak mutatja magát. A beszéde olyan bátortalan, mint egy nazaréusé.

— Magának kötelessége lett volna, — mondta neki az elnök, — a váltót lelkiismeretesen kezelni. Hiszen erre meg is tanították magát.

Engem nem tanítottak, mondta a vádlott.

— Hát hogyan tanulta meg?

— A saját erkölcsömből! — felelte Szabó általános derűtlenség közöt.

Azután arról volt szó, hogy a vasuti sinek között kik járkáltak a szerencsétlenség előtt.

— Jártak ott mindenféle legények, talán azok nyultak a váltóhoz — védekezett Szabó.

— Hát mért nem figyelmeztette őket, hogy a sineken nem szabad járni?

— Azt én nem tehettem, mert az nem az én tisztességem volt. — felelte bölcselkedően a baktér.

Na, aztán tovább haladt a tárgyalás és azt feszegette az indisskrét elnök, hogy a szerencsétlenség előtti éjszakán Szabó borozott, s ez volt a katasztrófa tulajdonképpen oka.

— Mennyi bort ivott? — kérdezte Köller.

— Én nem kötöttem egy krajcárt se, — hebegte a vádlott.

— Azt hiszi, — suttogták a közönség sorában — hogy a felesége előtt van: tegadja, hogy lumpolt és a pénzét elitta.

— Jó, jó, — magyarázza az elnök — nem is az a fontos, hogy költött-e pénzt, hanem hogy ivott-e bort?

— A barátom azt mondta, hogy igyunk egy pohár bort, erre a kocsimba mentünk és...

— . . . és itt két pohárral, — vág közbe az elnök.

A vádlott hallgat.

— No, ezek mindent tudnak, — gondolhatta magában.

A kínos faggatás egyébként nem sokáig tartott, mert a bíróság a tárgyalást váratlanul elnapolta, mivel egy fontos tanu nem jelent meg. Szabót különben nem helyezték szabadlábra, ami a hallgatóság körében megnyugvást keltett.

Különösen a kisirt szemű szegény özvegy *Krajcárné* sópánkedott:

— Még hogy azt merték indítványozni, hogy Szabót engedjék szabadon. Az én szegény uram, 12 esztendősen, a földbe került miatta, őt meg szabadon akarják engedni. Ez már nem lett volna igazság.

A többiek bólongáltak a helyben hagyták:

— Ez már nem lett volna igazság . . .

És hogy teljes legyen az öröm, hát megvárták, amíg Szabót a börtönről levezeti a cellába. A csupaszaképzű baktér lassan hallagott az őt elött és egykedvűen pislogott. Vékony szemhéjain egy csöppet se látszott meg, hogy négy család-fenntartó halálát okozta annak néhány pillanatra való leragadása azon a véres estén . . .

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Délután: Csókkirály, operett. Este: Tulsó partról, színmű. (B. bérlet.)
 Szerda: János vitéz, operett. Gerlaci Hermin vendégfelleléssel. (C. bérlet.)
 Csütörtök: Aranyvirág, operett. Gerlaci Hermin vendégfelleléssel. (A. bérlet.)
 Péntek: Faust, opera. Jurisly Uros, a belgrádi Nemzeti színház volt tagjának vendégfelleléssel. (B. bérlet.)
 Szombat: Virraszt a szerelem, vígjáték. (C. bérlet.)

A tulsó partról.

(Három felvonásban. Írta: Salten Félix. Fordította: Fényes Samu. Bemutató előadás.)

Eredeti formában mutat rá Salten Félix, az aradi színházban ma bemutatott három színdaraból álló sánderab szerzője az élet tragikus jelenségeire. Két nézőpontból vizsgál meg három problémát. Egy pincérből önként grófiá avasáit színhámost, egy tödőzéses fiatal ember kétségbeesett lelkialapotát, akinek a halálát bemondja az orvos és egy a halál küszöbéről visszatért ember csalódását, akit a csalódások egész öröme lep meg. Salten alakjai, mindannyi alak, minden helyzet az életből van merítve és ritka színpadi ritmussal van színdarabbá formálva. A darab szerzője merészen közel markol bele a legeredandóbb emberi bűnökbe, az elítélletekkel teli, forrongó világot, az abba betolakodó színhámost épp olyan hűséggel jeleníti meg, mint az erkölcsi erőt prédikáló szelíd orvost, aki összeroppan a halál gondolatától. Legszívesebben alakja azonban a halál küszöbéről visszatért ember, aki kiábrándulva látja, hogy igazán értékes szolgálatot csakis halálával tett volna embartársainak, míg életbenmaradása mindeközben csalódást hozott.

Csupa életigazságtól telet darab Salten darabja, mely nagy gyönyörűségére lesz minden gondolkosnak és azoknak, akik szeretik a színtől eltérő eredetiséget.

A darabot pompás előadásban mutatták be művészeink. *Keszler* Fastenberg gróf szerepében brillírozott Méltó partnere volt *Kápolnay* Juliska és *Várnay* Jenő. Valószággal csodálattal reagál a közönséget *Delly*, a társulatnak ez a nagy intelligenciájú művésze, aki mai szerepével nagy művészi feladatot oldott meg bravúrosan. Neustift Hugó báró, a tuberkolotikus ifjú adta f. approxó drámai erővel, megrázó hatást váltva ki a közönségből. *Hu*

nyady orvosa első rangú alkiklás volt a kiűnő művészek. A második részben szerepeltek együtt és szenzációs sikerüket nyolcszori ki hívással jutalmazta a közönség. A harmadik részben ismét *Dellyt* kell nagy dicsőréssel kiemelnünk, aki mellett *Novák Irén*, *Zalay Margit* és *Leövey* járultak a sikerhez.

A darab nagy sikere sok előadást jósol a nagyér ökü újdonságnak. H. G.

* *Pick Steiner* Soma és *Tony Koller*. Klasszikus hangversenyben gyönyörködött vasárnap délután Arad zenei közönsége. Az aradi születésű *Pick Steiner* Soma hírneves hegedűművész jött le Aradra, hogy elsőrangú művészetéről tegyen tanúbizonyságot. A válogatott közönségnek ritka művelésben volt része. Vidéki hangverseny-pódiumon aligha hangzott még el olyan nagy gonddal összeválogatott klasszikus műsor, mint amilyennel *Pick Steiner* állt hallgatóság elé. Talán túlságosan nagy igényű is volt a Haydn, Rszini, Saint-Saens legremekőbb hegedűkoncertjeiből összeválogatott műsor. A kiváló művész abszolút mestere hangszerének és interpretációjában a klasszikus darabok minden szépsége érvényesült. Nagyobb biztonsággal kevés művészt hallottunk játszani, amit azonban nélkülözünk *Pick Steiner* előadásában, az a szív. Hiányzik nála az a suggeratív erő, mely különösen hegedűművészeknél anyira megkapja a hallgatót. Ennek hiányát ugyan az előadott darabok túlságosan komoly jellegével is meg lehet magyarázni, kétségtelen azonban, hogy *Pick Steiner* inkább mestere, mint művésze a hegedűnek. Es dicsőrést számba is lehet, mert például Haydnhoz inkább kell a nagy tudás, mint a sokszor felszínes virtuositás. A közönség viharos virtuositás. A közönség viharos tetszéssel fogadta *Pick Steiner* nemes művészeit: műsorát több ráadásal kellett megtoldania. A koncertnek egyik szenzációja volt *Tony Koller* udvari operaszeneső szereplése. Már imponáns külső megjelenésével nagy hatást tett a közönségre, ami még fokozódott, mikor énekelt. Nagy terjedelmű, önműr szopránja királyi intán cseng minden reglizteben, koloratúrája egyike a legdisszoltabbaknak, melyet Aradon hallottunk, leginkább *Treville*hez hasonlítható. Előadásában van valami báj, ami magával ragadja a közönséget. Különösen tetszett *Deli* Aquas „Viláneli”-je és *Toubert* „Der Vogel in Wald” című dala, melyet *Culpra* emlékeztető, előadásban semmivel sem kisebb művészettel hallottunk *Tony Koller* elő. A közönség tüntető loikesedéssel ünnepelte a bájos művészt, akinek esetleges felépése ezután esemény számba megy Aradon. A kongorakíséretet *Goldschmidt* Richard kongoraművész látta el igazán művészi és különösen áramlatos sok dívetet szerzett a közönségnek. A szívesült hangverseny három óra hosszáig tartott, ami a közönség egy részét túlságosan hangos társalgásra bírta, amit talán ugy lehetne megelőzni, hogy a hangversenyrendezés a hangversenyt a hirdesített órában és nem háromnegyed órával később kezdés meg. H. G.

* *Swärdström* Valborg je. enlegi legnagyobb opera és dalnépszerű december 12-án tartja hangversenyét Aradon. Jegyek Itj Klein Mórnál kaphatók.

* A londoni állatkert. *Hagenbeck*nek, a hírneves hamburgi állatkereskedőnek állatkertjével csupán a londoni állatkert veheti fel a versenyt. Az *Uránia* színház természetű női felvételben mutatja be a sika példányokkal díszített londoni állatkert. Rmek afrikai oroszlán mellett hatalmas bengáli királytigris viszo-

ritja ráuk fogait. Esélatok, tevék, zabrák, struccok, fókák, rozmárok mind olyan környezeten láthatók, melyek legjobban megfelelnek ezen állatok életani követelményeinek. Pompás kigyók, torsi mőkákát csónáló majmok szárazkocsiatják a nézőt, olyan látványosságot nyújtva, melyhez csak igazán nagy állatkerületen jut az ember. Gyermekeknek különösen ajánlható ennek a képek megtekintése, mert a bemutatott állatpéldányokhoz hasonlókat aligha volt még alkalmuk látni.

„Nem lenni rabló!”

Szerecsenüldözés *Máriaradnán*.

Letartóztatott polgármester.

— Az Aradi Közlöny tájékoztatója. —

Arad, december 7.

Máriaradna község lakosságát nagy izgalomban tartotta a napokban egy *Glogováról* érkezett telefonüzenet. A *Glogovai* előjáróság ugyanis tudatta a radnai előjárósággal, hogy 4 gyanus egyén Radnára tart. Dobozóval lett azonnal kihirdetve, hogy a lakosság örködjön minden gyanus alakot azonnal jelentse be a községhez. Az éjjeli őrk és a esendőrség kottátotott éberséggel szemmel kísért minden Radnára érkezett idegent.

A nyugtalanság, a félelem nagy volt *Máriaradnán*. Mindenki a rablógyilkosokról beszélt a egyik-másik látta is, hol itt, hol ott felbukkanni a veszedelmes alakokat. Esténként üressék voltak az utcák, nem igen volt bátorsága a lakosoknak járni. Kiki odahaza örködt a jól bezárt ajtó mellett.

Szombaton a községbe vetődött *Nagy Sándor* artista társulatával a „*Bálfiz*” féle vendégkörben hirdesített előadást. A társulatnál egy szerecsen végül a mindenest teendőket. Ezt a szerecsen egy este 6 óra tájban a hentesüzlethez küldték egy kis vasorára való bevásárlás végett.

A szerecsen utnak is indult. Veszére azonban utközben néhány román emberrel találkozott, kik a szokatlan fekete alakot erősen szemügyre vették és csakhamar megállapították, hogy ez a rablógyilkosok egyike lehet. Lármat ütöttek, miközben a szerecsenre rohantak. Az így megílamadt néger védekezni próbált a váltig erősítette, hogy: „*Nem lenni rabló! Nem lenni tevé!*”

Az idekésben 8—10 főre felszaporodott tömeg botokkal, husánggal fölegyerkelve alaposan helybenhagyták a szerecsent és ha a nagy lármará *Zrussa* György községi bíró oda nem érkezik, bizonyára egyen is verik. A bíró azonban kiszabadította veszedelmes helyzetéből a községhez vitte, ahonnan szabadon becsájtották. A támadók azzal védekeztek, hogy ők azt hitték, korommal bekenet képű rabléval van dolguk.

Ugyancsak ezzel a kasszátó hírel együtt kapjuk azt a fölségesen mulatságos jelentést, hogy *Magyarpécán* tegnap este letartóztatott két gyanusnak volt embert, akiknek egyikéről kiderült, hogy *valamé kis osztrák véroznak a polgármestere*.

Tegnap este ugyanis megszállott a *Heller*-féle nagyvendéglőben két németesen ütöztött kövér férfi, akik nagy bankókkal fizettek. A esendőrségnek ez tudomására jutott és azonnal gyilkosokra gondolt. Minthogy a gyanus emberek keveset tudtak magyarul, hát bevitték őket a esendőrlaktanyára és reggelig vallatták — eredménytelenül. Az illetők azt mondták, hogy *Ausztriából* jöttek *Pécs*-kára sertiést vásárolni. Az egyik polgármesternek mondta magát. Ma reggel elengedték őket. Ezek a sertiéplacra mentek és sok sertiést összevásároltak. A esendőrk azonban távolról állandóan figyelték őket, de ma már gyanusnak nem vettek észre rajtuk és azok ma el is utáltak. Hogy mi a neve a két osztrák sógornak, azt titkolja a hatóság, amely szívesen szívesen fölszólást.

Aradi favágók ostroma egy fűrészelő-gép ellen.

Izgalmas incidensek a Szabadság-téren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

Ma délelőtt tíz órakor a Szabadság-tér és a Simonyi-utca sarkán lévő ház előtt izgalmas botrány történt. Az aradi favágók nagy csoportja a téren működő gépet megtámadta és szét akarta darabolni, de a rendőrök megakadályozták ebben.

Tudvalevő, hogy Rudas Samu benziamotoros fűrészelő és faaprító gépet hozott, mert tudta, hogy az aradi favágók túlságosan nagy árért dolgoznak az utóbbi időben. A gépnek ma kellett először működni a jelzett ház előtt.

Amikor az aradi favágók megtudták, hogy a gépet kivonultatták, mintegy százhuszan felvonultak és hangosan szidalmazták a gépet. Többen baltát emeltek, hogy szétzúzzák a gépet, amely elveszi a kenyerüket.

— Vigyék el Aradról, mert elpusztítjuk ezt a gépet! — kiáltoztak összevissza.

A gép tulajdonosa, aki jelen volt az esetről, a Szabadság-téren álló rendőrhöz sietett, aki sippal összehívott még néhány rendőrt. Ezeknek sikerült a rombolást megakadályozni.

A folytonosan morgó favágók erre küldöttséget menesztettek a rendőrségre, ahol Moldován Odön rendőrhadnagyot arra kérték, hogy távolítsa el a favágó gépet.

A hadnagy természetesen kijelentette, hogy nem áll módjában a kérést teljesíteni, egyben figyelmeztette őket, hogy ne zavarogjanak és ne bántás a gépet. Minthogy azonban a favágók továbbra is fenyegető magatartást tanúsítottak, a főkapitány elrendelte, hogy a működő gépet rendőrök őrizzék. Délután 20 rendőr vonult ki a térre és megakadályozta a favágók rombolását. A zavargók ellen különben megindították a kihágási eljárást.

Az Erikönig Belgrádban.

György szerb trónörökösét egy bankigazgató a kifizetetlen váltójáért bep.rll.

Ki lovagol a rideg éjen át?

A szerb király cipeli a fiát.

Vihart morajlik a ködös határ,

A félsz Györgyöt csitítja Petár.

A rém közelg. Apám, apám, ez ő!

Kés körmű, éhes hitelező."

"Nem baj, fiam." "Nem látod ott, amint

Egy gyilkos váltóval felém suhint?"

"Nem ijeszt úgy — suttogja a gyerek, —

Mint ez, az osztrák-magyar hadsereg!"

Nem rettegem úgy a csatamezőt,

Apám, kergesd el a hitelezőt!"

S felel Petár fiának, aki reszket:

"Egy hitelező, fiam, még nem esz meg.

Azenban mélyen véd agyadba, hogy

Az ilyesmitől están óvakodj.

Toborzót járhatsz, üzenhetsz hadat,

De m. ss.-szel ne add össze magad.

M. sz.-nek nem szent herceg, se király,

Váltót ne irj alá s ne is írsálj!

HIREK

A LAENDLER ÜGY a közigazgatási bizottság előtt.

Megszemmisített közgyűlési határozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

A városi közigazgatási bizottság ma tartott ülésén tárgyalta a Laendler-ügyben beadott és a tanács által hozzáutalt felelőzéseket.

Zubor Andor előadó azt javasolta, hogy a bizottság tekintsen el a törvényhatóság által kikötött szigorú feltételektől és elutasítva a többi felelőzéseket, teljesítse Urmánecz János felelőzésének azt a kívánságát, hogy a Boros Benitér 21. szám alatt leégett gőzfűrészt a közgyűlés kikötésével nélkül, de a tűzbiztonsági szempontok figyelembe vétele mellett építse fel.

Az előadó javaslata után nagy vita indult meg. Nagy Sándor dr. kifogásolta a közigazgatási bizottság illetékeségét, mivel szerinte a közigazgatási bizottság, mely a közgyűlés egyik albizottsága, nem dönthet a plénumban hozott határozatok felett. Javasolta tehát a felelőzéseknek a belügyminiszterhez való felterjesztését. Rosenber Miksa dr. ezzel szemben azt vitatta, hogy a közgyűlés a Laendler-ügyben, mint építészeti ügyben hozott határozatot, ennek pedig a közigazgatási bizottság a felelőviteli fóruma.

Károlyi Gyula gróf, elnöklő főispán ekkor szavazásra bocsátotta a kérdést. A bizottság 14 szavazattal 7 ellen elvetette Nagy Sándor indítványát és elfogadta az előadó javaslatát azzal a módosítással, hogy a telepengedély ügyben nem határoz, minthogy az a miniszter hatáskörébe tartozik.

Nagy Sándor kijelentette, hogy a közigazgatási bizottság határozatát meg fogja felelőzni.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a holnapi ünnep miatt esütörtökön reggel jelenik meg.

— Választások a közgyűlésen. A város szerdai közgyűlése a közigazgatási bizottság öt helyét fogja választás útján betölteni. A bizottság öt tagjának december 31-én lejár a mandátuma és a választást ezek helyére ejtik meg. A választást ez alkalommal érdekessé teszi az a mozgalom, mely a törvényhatósági bizottság tagjai között indult meg és amelynek az a célja, hogy Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőt újra beválassza a közigazgatási bizottságba. A bizottság azon tagjai, kiknek mandátuma lejár, ezek: Ottenberg Tivadár, Ring Géza, Rosenber Miksa dr., Steinhart Mór dr. és Vizer Lajos.

— Államtitkár és képviselő afférja. Budapestről jelentik: A költségvetés tárgyalásánál Somogyi Aladár képviselő beszédet mondott, melyben éles kritikával foglalkozott az Operaház dolgaival és a többi kő. Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkárról is kellemetlen dolgokat mondott. Molnár Viktor most a következő levelet írt és Somogyihoz:

Tisztelt képviselő ur!

On a képviselőházban mondott beszédében beavatott ferrásra hivatkozva, azt állította,

hogy én egy nőrekonomat beprot:gáltam az Operához.

Kérem, közöjse velem az On beavatott ferrása nevét, hogy megmondhassam neki, hogy hazudott. Tisztelettel Molnár Viktor.

Somogyi az ügyet lovagias tere területén Molnár Viktor államtitkár Nemes Bertalan és Madarász József képviselők által provokáltatta.

A két fel megbízottal ma tárgyaltak a képviselőházban és egyértelműleg a következő nyilatkozatot adták ki:

— Molnár Viktor ur megbízottal kijelentették, hogy Molnár urat a kérdéses levél megírásában Somogyi Aladár ur iránt sértő szándék nem vezette s mivel a levél szövegéből hiányzik a sér.és ténye, mindkét fél megbízottal egyértelműen abban állapodtak meg, hogy további eljárásnak helye nincs. Ezzel az ügyet befejezettnek jelentették ki.

— József főherceg és a kapitány. Budapestről táviratozzák: Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a budai királyi várban József főherceg előtt kínos incidens játszódott le, amelynek egy százados is szereplője volt. Az ügy részleteit ma is homály fedi, de úgy látszik, összefüggésben áll vele az a királyi kézirat, amely a hivatalos lap holnapi számában lát napvilágot. A király ugyanis elrendelte, hogy Mihalovics Géza, a budapesti 1-ső honvédszázrednél létszám felett vezetett és József főherceg udvartartásában nevelőként beosztott százados jelenlegi állásától felmentessék és a marosvásárhelyi 10-ik honvéd huszárezredhez helyeztessék át.

— Egy főrendiházi tag halála. Pápról táviratozzák: Ihász Lajos főrendiházi tag, az ág. ev. egyház dunántúli felügyelője, főrendel birtokán övennyelc éves korában meghalt.

— Az ar di Öltáregyesület e hó 9-én tartandó felelő. é estajenyek műsora a következő:

1. Brunhuber Mariaka a) Láva: Spirito Santo (Legend.), b) Dánszky: Salve Regina.

2. Gaberdeón R. X. Pius pápa jubilauma.

4. Katalaky Vilma szongoratanárnő: Chopin: Ballada. (G. moll.)

4. Wüstner Henriknd: Házi áldás.

Kesdte d. n. 5 órakor.

— Általános sztrájk Magyarországon.

A magyarországi szociáldemokrata párt a választójogi reformjavaslat ellen való küzdelme során több ízben fenyegetett azzal, hogy mindent elkövet az általános választójog érdekében. Fenyegetését beváltotta. Vasárnapra rendkívüli pártkongresszust hívott egybe, amelyen leirhatatlan lelkesedéssel, egyhangulag elhatározták, hogy Andrássy Gyula törvényjavaslatának mai formájában való törvényerőre emelkedését a javaslat képviselőházi tárgyalásának egy alkalmas pillanatában a politikai tömegsztrájk megvalósításával megakadályozza. Az általános sztrájk végrehajtásával a pártgyűlés a szociáldemokrata pártvezetőséget bizta meg és felhatalmazta arra, hogy a tömegsztrájk megkezdésének időpontját megállapítsa.

— Elhunyt hírlapíró. Budapestről jelentik: A Szent István környában ma meghalt Mihajlovics István hírlapíró negyvenkét éves korában. A elhunyt mint katonaszert kezdte pályáját és hosszabb ideig tartózkodott Szerbiában, Bulgáriában és Törökországban.

— Lelőtte a lakóját. Budapestről jelentik: Daubauer Antal újpesti háztulajdonos Kacsér David nevű lakójától a házbért követelte. Szóváltás támadt közöttük és a háztulajdonos a lakóját. Kacsér haldoklik.

— **Megnyilt a jégpálya** A barométer annyit esett, mint háborús hírek idején a börzepapírosok. Es ott kánn, a városligeti tó vizén, amelyen a nyár vasárnapjain apró esőcsókok bakdácsoltak ügyetlen kezektől hajtva, ott ma tükörreim, fényes jégpáncél terül el. De a kis tó publikuma is alaposan megváltozott. Tavasszal és nyáron iparoslegények ünnepi mulatsággal tartogatták a maguk és szívük hölgye számára az evezés neves sportját, míg most télvíz idején az előkelő hölgyvilág és az elmarad hatatlan udvarlók serege te-te-ét székelyét a korzóról az esti jégre. Ivlámpák vakító fénye alatt szinte a omes ringással simulnak egymáshoz a párok a mérész körzésekkel. Kipirulnak az arcok a hidegtől és a kellemes firkal örökdöcsötől. Ez van nagy nevetés, ha egy-egy vakmerő korcsolyázó lába alól kicsuszik a szilárd talaj, ő maga pedig hanyat vágódik és égnék áll a lába. Szóval vidám és zajos az élet már a meggyítés napján is a jég birodalmában. De holnap még élénkebb lesz a sürgés-fürgés, mert — **ünnepezték** — **szépszólamnak** a katonaseregnek haragó trombitái, a párok pedig a bálterem páskeltjénél szamárbőrgazdák járják a táncok táncát a boszonts. **306**

A szerb trónörökös váltóadéssága. Belgrádból táviratozzák: Egy itteni lap közlése szerint György trónörökös pétervári utazása előtt egy belgrádi pénzügyintézetnél váltóra 30.000 korona kölcsönt vett fel. A váltót, amely pár nap előtt esedékessé vált, a pénzügyintézet igazgatója a trónörököshöz vitte, kérve az összeg visszatérítését. Előnyelt a trónörökös az igazgatót szídmán a z n i k e z d t e, majd kirúgta a k o n a k b o l. A pórtal járt bankdirektor erre Péter királyhoz fordult, aki meghallgatta ugyan, de a p e n z t n e m t e r i t e t t e v i s s z a. Az intézet elhatározta, hogyha három napon belül meg nem kapja a pénzt, a váltót p e r e s i t e n i f o g j a. **307**

— **Vasárnapi vérangzések** A tegnapi vasárnap est kroniás a k o n a k b o l e s s e t e t j e g y e z f e l. Az egyik s k o v a t s z ó. Huszár János kőműves-szobrász a Nagy László napasimósaival a Törökifürdőnél levő Mihajlović féle korcsmába ment. Eső a legjobb barátságban együtt mulattak, mível mindketten a Trombita úton 31. sz. szám alatt laknak, együtt kényes háznál. **308**

Na y k e s r e n o t e s e r a b n e k e t e t l e t e s z e d y e s s e u r d e t e f l e t t t a r s t f e j e t. Nagy László 16. artosztály k i n a t g a s a k o r g a t o a m o d a. **309**

Életunt cselédleány. **Deák János, Mosko** **310**

cselédleány öngyilkos kísérletének oka szerelmi bánat volt.

— **Weinberger Ferenc népszerű és elsőrendű ékszerész** Arad, Andrássy ut 20. Ajánlja legszebb és legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándékként a legjutányosabb, mélyen lezártított árákon. — Tel. fon 489 **3695**

— **Masodélután a ségal ovodában.** Vasárnap délután tartották meg az első masodé után a ségal ovodában. Az ünnepegy a várakozáson felül sikerült. A ségal ovoda nagyterme ez alkalommal kicsiniek dísznyit. Rákóczy Klára ovonót méltán dícséret illeti, ki fáradságot nem kímélve egy kellemes délutánt szerzett a nagyszámúban megjelent adóbaságnak. A műsor a „Himnussal” kezdődött, amit a jelen voltak lelkesen énekeltek. E után következett a kicsiny ovodás gyermekek üdvözlő éneke. A kicsinyek igen ügyesek és kedvesek voltak. Majd Rákóczy Árpád urhölgy érdekes mesét mondott el. Bircó Irma és Kovács Blanka szavataikkal nagy tetszést értek el. Kondor Annuska és Litsmann Mica monológot adtak elő, mellyel ugyancsak nagyban kivívták a közönség meglepődését. Szalai Aranka és Koleczky Vilma urhölgyek szonora és énekszámaival a közönség óhajára többször meglepődött. Végül az ünnepegy magyar dalok előadásával, mit Váber és Schnieder urak adtak elő, véget ért. A közönség igen hálás érzéssel távozott. **311**

Köszönetnyilvánítás. Wassing Miksa ur Hécsaból 10 koronát adományozott az aradi állami gyermekmenhely karácsonyfárára. A nemes adományért ezúton mond köszönetet az igazgatóság. **312**

A Központiban ma, kedden arany- és ezüst tombola estély. **313**

— **Tulzsufojt raktár** miatt elegáns női táskák és más bőrárak mélyen lezártított árban és mindenféle kókusz labirintók, fűrdő gyékények, parquetta kefék és más háztartási árak, pipere és illatszerek nagy választékban kaphatók Hegedűs Gyula kefe, pipere és illatszere üzletében, Arad, Andrássy-tér 15. **314**

— **Szabó-féle pármal ibolya-szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyelhet vele. Készíti: Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Darabja 60 filléért kapható minden gyógyszerárban és jobb áruváru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weiss drogeriájában. **315**

— **Takarékoskodni és gyerekek tőkéit gyűjteni** csak úgy lehet, ha nélkülözhetetlen kéréseiket egy olyan pénzügyintézetnél helyezik el ahol a postatakarékpénzüiri kamatnál jóval magasabb borsókamatot kapunk; ezen — célra ajánljuk az Aradi Hitelbankban Takarékpénztár Részvény Árszájait (Salacs-utca 8. szám.) Ezen intézetnél takarékbetétet a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat évszázak betétkamatá mellett. A betéteket bármikor felmondás nélkül felvehetik vissza. Minden betétre egy egy „Szállman” féle laksrék perselyt kap ingyen. **316**

— **A legjobb márciusi kiviteli sör** csak Schuch Ferenc Millenniumi sörösarnokában kapható. **317**

Likör aramák, különféle likőrök, szőlőlé-szárak, pálinka, Vojtek és Weissnál. **318**

A kiváló bőrgyógyászati és bőrfelújító gyógyszer.

SALVATOR

Vesd el a bőrgyógyászoknál, kórházaknál, szűkebb betegsegélyező (pártyos) intézeteknél, kórházaknál, Természetszerű vasmosás, savanyúvíz, Kapható áruváltókereskedésben vagy a Salva-tor-áruháznál, Budapest, V. Ródtelérkertnél.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Egy szövetkezeti tag ilyen felhívásokat nem közzétehetünk, mert ezeket a közönség nem fogadja el. Ha a hírdetéseik között szerepelnek szövetkezeti hirdetések, az megzavarja a közönséget.

TARKASÁGOK.

(A föld azzal melől) A nagytekintetű vármegye közigazgatási bizottságának ma különösen kedélyes ülése volt. Pedig a „kis üléssterem” ahol havonként egyszer össze ül ez a bizottság, aligha van hozzá szokva a humorhoz, hiszen az adóelírásoktól és mezőrendőri kihágásoktól kezdve egészen az állategészségügyi jelentésig vagy az utkövezési referádáig csupa komoly és szász ügy kerül ott döntés alá. Ma talán a külső nagy hideg volt az oka, hogy a jól befűtött teremben felesilliant néha a humor szikrája. A meleg szobában nagyon jó érezték magukat a bizottsági tagok úgy, hogy még a folyosóra vezető ajtót is bezáratták hogy a humor vagy inkább a hideg el ne illanjon a szobából. Csak a mellékszobákban keresztül lehetett megközelelni az ülésstermet. Így, a mikor az egyik bizottsági tag az ülés megnyitása után jött a megyeházára és zárva találta az ajtót, már-már vissza akart fordulni abban a hiszemben, hogy elhalasztották a tanácskozást. Megszólalt azonban ekkor a megye há, hajduja:

— Nagyságos uram, tessék csak a másik szobában át menni. **Ma azért ajtók mögött gyűlésezenek az urak.**

Bizony kis hija volt, hogy zárt ülést nem kellett tartani. Egy szépségné borosjenői tanítónak **Makucza** Karácsonynak a fegyelmi ügyét tárgyalta többek közt a bizottság. **Varjassy** Árpád, aki tudvaleg még a királynak is tanácsadója, azt javasolta a bizottságnak, hogy rendeljen el fegyelmit a tanító ellen.

— A tanító — ugymond **Varjassy** — arra kérte egyik tanítványának szemrevaló édesanyját, hogy lépjen vele bensé viszonyba, akkor megmentéfiát a bukástól. Meg akarta valósítani azt a régi mondást, hogy **vagy a fiu bukik el, vagy az anyja.** De valakinek el kell bukni.

A bizottság azonban egy határozott, hogy a tanító fog elbukni.

(**Nagykorúsítás**) Ime egy másik eset, mely szintén a vármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén történt.

Nachtnébel Gyula, árvaszéki elnök referált néhány apróbb ügyről. Többek között előadta egy kiskorú aradmegyei legény kérését, aki nagykorúsítási engedélyért folyamodott. Kérésével már egyszer elutasították, de ő most újabb bizonyítékokat terjesztett be, hogy méltó a nagykorúságra.

A bizottságban erős vita indult meg, hogy ajánlják-e a nagykorúsítást, vagy se. A vitában résztvevő **Zseldessy** Robert gróf és maga **Károlyi** Gyula gróf főispán is megjelent, mikor már hosszúra nyúlt a vita, a főispán odafordul Nachtnébelhez:

— Hát miért kérte a nagykorúsítást az a legény?

— Nagyon akar már házasodni — szölt Nachtnébel.

— Akkor megadjuk neki az engedélyt. A szögték körében az öregek bizottsági tagok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, december 7.

10 ezer máz. 50 fillérről magasabb.

As árak 50 kilonként számítva:

Buxa áprillisa 13. — 13.01 12.98 — 13. —

Tengeri májusra 7.58 — 7.60 7.57 — 7.58

Rosa áprillisa 10.87 — 10.88 10.85 — 10.86

Zab áprillisa 8.90 — 8.91 8.88 — 8.89

Buxa 1909 októberre 11.36 — 11.37 11.36 — 11.37

Rosa októberre 9.85 — 9.86 9.84 — 9.85

Csárkák hitelcérvény 619.25

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembe-ötölő a javulás az általános egészséget illetően.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni. 5816

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

EGYESÜLETI ÉLET.

Munkások képzése.

A Nemzeti Szövetség munkásképző előadása.
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 7.

Egy évtizedről jóval hosszabb múltra tekinthet vissza az Aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye, amely idő alatt a nép kulturális törekvésait mindig hűven szolgálta. Az általa rendezett szak és szórakoztató előadások nagy népszerűségét jelöli az a körülmény, hogy az érdeklődők számára a Weitzer János utcai polgári iskola díszterme szűknek bizonyult. Az előadások rendezésére a szövetség elnöke *Institúris* Kálmán kir. tanácsos személyesen ügyel fel. A tegnapi első előadást ünneplőssé tette megnyitó beszéde, melyet nagy érdeklődéssel hallgatott a közönség s ezután vette kezdetét a tulajdonképpeni előadás. A megnyitó beszéd következő volt:

— Tisztelt Hallgatóság! Magyarországi munkás osztályánál, mely kéal munkával keresi kenyerét, az éle fenntartásáért járó a napról-napra növekedő kiadások fedezete csak ritka esetekben juttatja a szülőket oly helyzetbe, hogy gyermeküket az elemi és polgári iskolán kívül a középiskolákban és az egyetemeken képezhesék. Abban az időben, mikor még hasárlóban a közlekedés és a kéai ipar forgalmában hozatalát az általi erő és folyóink lassu folyása esakadályozta, a közlekedésre és nagyobb fokú műveltségre nem volt oly nagy szükség mint most, midőn a gőz és villamos erő, úgy a földet mint a vizet uralkodó; midőn a dívat és islés évről évre változik és midőn a kormányszakos légshajók és repülőgépek feltalálásával azt hiszem nem sokára a levegőt is hatalmába ejti az emberi ész és tudomány. A mostani században, a gőzgépeknél alkalmazott és a kéai iparral foglalkozó munkások műveltségéhez és boldogulásához nem elegendők az elemi iskolákban szerzett ismeretek, hanem kiegészítésre és bővítésre van szükség, hanem a szükséges és hiányszó ismeretek megszerzésére úgy vállalkozni legszívesebben, ha azokhoz szellemi megerősítés és anyagi áldozatok nélkül juthat.

Az Aradi Nemzeti Szövetség mint a múltban úgy az idén is a munkásképző intézménye ingyenes előadással módot és alkalmat nyújt arra, hogy városunk munkásai, hársánk történetének korszakot alkotó mozzanatait, irodalmunk gyöngyét és nemzeti zenénk kincseit, a különböző munkásosztályokból alakult szövetkezetek és társulatok céljainak előnyét és hátrányait, a hazai és a világ nevesebb társait és városait s azokban lakó emberek szokásait és foglalkozásait a szakelőadók

sokban kényelmesen szórakozva megismerjék. Arra kérem önöket, tisztelt hallgatóság, hogy minél számosabban látogassák ezen intézményt, mely országunkra azért alakult, hogy a magyar munkásoknak alkalmat nyújtson arra, hogy magukat tovább képezhessék és művelhessék.

A nagy hatást keltő beszéd után lelkes éljenzés hangzott fel. Most kezdődött a műsor *Harmat* Sándor szavalaival, amely után *Fiumét* ismerítették szép vettett képekkel *Berecz* Károly és *Matusik* Márton tanárok.

A legközelebbi előadás, amelyen ismét vettett képeket mutatnak be, december hó 13-án vasárnap délután öt órakor lesz a Weitzer J. utcai polgári iskolában.

Hölgyeknek legkedvesebb

karácsonyi és újévi ajándék egy gyönyörű kézapoló (manicure) készlet 3 koronától 70 koronáig minden árban és kivitelben.

Nagy választék

finom francia illatszerek és fésű garnitúrákban

Hánszu Nestor

Vöröskereszt drogueria,

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefonszám 455.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1908. évi december hó 8-án:

Déltűn 3 1/2 órakor, fél helyárrakkal:

A csókkirály.

Regényes dalljáték 3 felvonásban. Szövegét írta: Orbán Dezső. Zenéjét szerzette: Sztrojanovics Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Bumschwick	Ladizslay J.	Fausan	Benkóné.
Bombadilla.	Polgár S.	Miska, fia	Kállay Jolán.
Haemskark	Várnay Jenő.	Udvarhölgy	Kun Irén.
Évke, leánya	Zalay Margit.	Hausen	Szabó László.
Yvette	Wlassák V.	Kisbíró	Leóvey Leó.

Kezdete déltűn 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendez helyárrakkal:

B) bérlet

B) bérlet.

A tulsó partról.

Három felvonásban. Írta: Salten Félix. Fordította: Pényes Samu.

S Z E M É L Y E K:

Laurentín gróf Várnay Jenő.	Emília	H. Harmath J.
Aristides, a fia Mártonfi R.	F. übner	Delly Lajos.
Festenberg Keszler Ede.	Mária, felesége	Novák Irén.
Helén, felesége K. Kopolnai J.	Lottia, leányuk	Benkő Gizé.
Egy szolga Bánhidó.	Kobermei	Ditról Mór.
Neustit, báró Delly Lajos.	Schenk Lipót	L. övey Leó.
Dr. Kopfner Hunyady J.	Leblanc	Zalay Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Napoleon élete, ténykora és bukása.

Műsor 1908. december hó 8-án kedden:

1. A parancsnok pipája. Bohózat. — 2. A ló mint életmentő. Életrék. — 3. Szerelmek levél. Kacagtató. — 4. A legsötétebb Afrikában. Látványosság. — 5. Az apának nincs helye. Humoros. — 6. Nagyszében látképe. Látványosság. — 7. Női fejlődés. Szines. — 8. Idemított papagályok. Látványosság. — 9. Sport Marokkóban. Sportkép. — 10. A sene legény fürdője. Kacagtató. — 11. Házaságkövetítés. Bohózat. — 12. Szerencsétlen tüzoltó. Humoros. — 13. Óriási faipar Kanadában. Természet után. — 14. Szaladok kenyérért. Kacagtató. — 15. Blad díjjal kitűntetve. Bohózat. — 16. Napoleon élete, ténykora és bukása.

Előadások: Déltűn 2 órától este 8 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Csakrészlet.

As előadásokra bármikor be lehet menni.

A fűtési idény alkalmából ajánlunk:

Porosz Salon Kőszet,
Porosz Dió Pirszenet,
Porosz Légszesz Koks,
Zsilvölgyi Salon Kőszet.
Vasaláshoz darabos Bükkfaszenet

Ugy faszén, mint összes Kőszén és Koks fajok Boros Béni-tér 2. sz. szenttelepünkön rostálva, kő és pormentesen kezeltetnek. — Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban teljesítjük és csakis elősmert legjobb elsőrendű minőséget szállítunk. Házhöz szállítást saját kocsiainkkal eszközöljük. 3581

Szives megkereséseket Telefon sz. 139. vagy Andrassy-ter 14. sz. üzletünkben kérünk.

Uj! Tűzgyújtás papir és lágyia nélkül „Lapidim“ tűzalagyújtóval, 2 nagyságban, 1 csomag 10 drb. 20 és 30 fill. Uj!

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése

Arad, Andrassy-tér 14. szám.

Ne vásároljon senki!!

Karácsonyra addig nyakkendőt és divatgallérvédőt, a mig meg :: nem tekinti ::

MÜNZ J.

Elsőrendű uri divat cég elősmert izléses kirakatait.

171

Védjegy: „Horgony“

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pételek

egy régióknak bizonyult hásiszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényűnél, eszűnél és meghűléseknél, bedor... söléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K.1.40 és K.2.— és ügyszőlván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerertárnál, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 6. nos. Mindennapi szétkildés.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Aradon létesített 6 uj elemi iskolánál szükségelt 4 mély furatu kut készítése iránt fojyó évi december hó 21-én délelött 10 érákor a városháza földszinti termében zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A teljesítendő munka kimutatása, valamint egyéb szükséges tudnivalók Arad sz. kir. város mérnöki hivatalában a hivatalos órák alatt d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig ünnepnapok kivételével megtekinthetők, hol az ajánlati lapok és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

A versenyezni óhajtókat felkérjük, hogy a munkálat iránti szabályszerűen kiállított és pecséttel ellátott, borítékba helyezett ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt közvetlenül, vagy posta útján a kitűzött nap d. e. 10 óráig Arad sz. kir. város gazdasági székehez anynyival inkább is nyujtsák be, mert az elkésztett ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

A versenyárgyaláson ajánlattevők, vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Ajánlattevő köteles az ajánlati végösszeg 5%-át készpénzben vagy a közszállítási szabályzatban megjelölt óvadékképes értékpapirokon bánatpénzül folyó évi december hó 21-én d. e. 10 óráig a városi pénztárba letenni és a vonatkozó letéti jegyet az ajánlathoz csatolni.

Ajánlatot csak a város által kiadott szabványos ajánlati lapon és a munka mennyiségei szerint kimutatási úrlapon, egységárak kitüntése mellett lehet tenni.

Százalékos engedménnyel, vagy felülfizetéssel tett ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

A kutak közül 2 1909. február 15-ig, 2 pedig 1909. március hó 15-ig teljesen készen, átadandó.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a költségvetést, a vállalati általános és részletes feltételeket teljesen ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabályzat 25. §-a értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

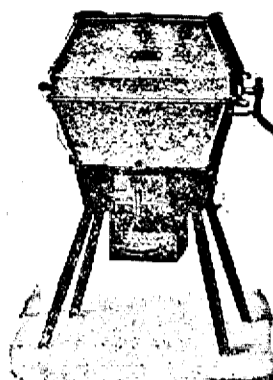
Azon pályázók, kik a szállítást elnyerni óhajtják: kötelesek ipartizói jogosultságukat igazolni, akik pedig Arad sz. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, illetőleg ismeretlenek: tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A munkálatoknál kizárólag hazai termékek használhatók fel és magyar honos munkások alkalmazandók.

A város közönsége fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az árakra, szabadon választhasson. Arad, 1908. évi november hó 30.

A gazdasági szék.

Karácsonyi ajándék!

A tartós és célszerű John féle telített gőzü mosógép

jótétemény minden háztartásban. A ruhát hófehérre mossa, eddig felülmulhatatlan módon kiméli és több mint 75% időt, munkát és pénzt takarít meg. A legjobb ajánlatokkal rendelkezünk az ország minden részéből, ahol mosógépeink üzemben vannak.

Facsarók és Mángorlók.

Főraktár

Kovács Soma és Társa Aradon,

gép és műszaki üzlet.

Magyar kir. államvasutak.

Téli menetrend.

Hatályos 1908. évi október hó 1-től.

Budapest-Arad.		Arad-Budapest.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Budapest kpu.	Arad	Arad	Budapest kpu.
Kőbánya felső p. u.	Uj-Arad	Uj-Arad	Kőbánya felső p. u.
Rákos	Nemeth-Ságh	Nemeth-Ságh	Rákos
Maglód	Vinga	Vinga	Maglód
Gyömör	Orczyfalva	Orczyfalva	Gyömör
Mende	Merczfalva	Merczfalva	Mende
Süly-Sáp	Szt.-András	Szt.-András	Süly-Sáp
Tapió-Szeles	Tomcsár-Jv.	Tomcsár-Jv.	Tapió-Szeles
Nagy-Káta			Nagy-Káta
Tapió-Szele			Tapió-Szele
Tapió-Györgye			Tapió-Györgye
Ujváras			Ujváras
Szolnok			Szolnok
Szalaj			Szalaj
Pusztá-Tenyé			Pusztá-Tenyé
Pusztá-Pó			Pusztá-Pó
Mesztur			Mesztur
Gyema			Gyema
Mezőberény			Mezőberény
Báker-Földvár			Báker-Földvár
Báka-Csaba			Báka-Csaba
Kigyós			Kigyós
Kétegyháza			Kétegyháza
Országot			Országot
Bánhid majior			Bánhid majior
Lókósháza			Lókósháza
Kurtics			Kurtics
Sofronya			Sofronya
Arad			Arad

Arad-Budapest.		Budapest-Arad.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	Arad	Arad	Arad
Sofronya	Sofronya	Sofronya	Sofronya
Kurtics	Kurtics	Kurtics	Kurtics
Lókósháza	Lókósháza	Lókósháza	Lókósháza
Bánhid majior	Bánhid majior	Bánhid majior	Bánhid majior
Országot	Országot	Országot	Országot
Kétegyháza	Kétegyháza	Kétegyháza	Kétegyháza
Kigyós	Kigyós	Kigyós	Kigyós
Béka-Csaba	Béka-Csaba	Béka-Csaba	Béka-Csaba
Báker-Földvár	Báker-Földvár	Báker-Földvár	Báker-Földvár
Mezőberény	Mezőberény	Mezőberény	Mezőberény
Gyema	Gyema	Gyema	Gyema
Mesztur	Mesztur	Mesztur	Mesztur
Pusztá-Pó	Pusztá-Pó	Pusztá-Pó	Pusztá-Pó
Pusztá-Tenyé	Pusztá-Tenyé	Pusztá-Tenyé	Pusztá-Tenyé
Szalaj	Szalaj	Szalaj	Szalaj
Szolnok	Szolnok	Szolnok	Szolnok
Ujváras	Ujváras	Ujváras	Ujváras
Tapió-Györgye	Tapió-Györgye	Tapió-Györgye	Tapió-Györgye
Tapió-Szele	Tapió-Szele	Tapió-Szele	Tapió-Szele
Nagy-Káta	Nagy-Káta	Nagy-Káta	Nagy-Káta
Tapió-Szeles	Tapió-Szeles	Tapió-Szeles	Tapió-Szeles
Süly-Sáp	Süly-Sáp	Süly-Sáp	Süly-Sáp
Mende	Mende	Mende	Mende
Gyömör	Gyömör	Gyömör	Gyömör
Maglód	Maglód	Maglód	Maglód
Rákos	Rákos	Rákos	Rákos
Kőbánya fel. p. u.	Kőbánya fel. p. u.	Kőbánya fel. p. u.	Kőbánya fel. p. u.
Budapest k. p. u.	Budapest k. p. u.	Budapest k. p. u.	Budapest k. p. u.

Arad-Temesvár-Józsefváros.		Temesvár-Józsefváros-Arad.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad	Arad	Arad	Arad
Uj-Arad	Uj-Arad	Uj-Arad	Uj-Arad
Nemeth-Ságh	Nemeth-Ságh	Nemeth-Ságh	Nemeth-Ságh
Vinga	Vinga	Vinga	Vinga
Orczyfalva	Orczyfalva	Orczyfalva	Orczyfalva
Merczfalva	Merczfalva	Merczfalva	Merczfalva
Szt.-András	Szt.-András	Szt.-András	Szt.-András
Tomcsár-Jv.	Tomcsár-Jv.	Tomcsár-Jv.	Tomcsár-Jv.
Temesvár-Jv.	Temesvár-Jv.	Temesvár-Jv.	Temesvár-Jv.
Józsefváros	Józsefváros	Józsefváros	Józsefváros

Tótvás-Arad.		Arad-Tótvás.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Tótvás ind.	Arad	Arad	Tótvás ind.
Sz. Pál	Sz. Pál	Sz. Pál	Sz. Pál
Alvincs	Alvincs	Alvincs	Alvincs
Szászváros	Szászváros	Szászváros	Szászváros
Piski	Piski	Piski	Piski
Déva	Déva	Déva	Déva
M. Illye	M. Illye	M. Illye	M. Illye
Zám	Zám	Zám	Zám
Soborsin	Soborsin	Soborsin	Soborsin
Berzova	Berzova	Berzova	Berzova
Konop	Konop	Konop	Konop
Milova-O.	Milova-O.	Milova-O.	Milova-O.
M. Ráda	M. Ráda	M. Ráda	M. Ráda
Baracska	Baracska	Baracska	Baracska
Paulis	Paulis	Paulis	Paulis
O-Paulis	O-Paulis	O-Paulis	O-Paulis
Gyomk Mész	Gyomk Mész	Gyomk Mész	Gyomk Mész
Méntház	Méntház	Méntház	Méntház
Glogovac	Glogovac	Glogovac	Glogovac
Arad	Arad	Arad	Arad

Arad-Tótvás.		Tótvás-Arad.	
Állomások	Állomások	Állomások	Állomások
Arad ind.	Tótvás	Tótvás	Arad ind.
Glogovac	Glogovac	Glogovac	Glogovac
Ostész	Ostész	Ostész	Ostész
Gyomk Mész	Gyomk Mész	Gyomk Mész	Gyomk Mész
O-Paulis	O-Paulis	O-Paulis	O-Paulis
Paulis	Paulis	Paulis	Paulis
Baracska	Baracska	Baracska	Baracska
M. Ráda	M. Ráda	M. Ráda	M. Ráda
Milova-O.	Milova-O.	Milova-O.	Milova-O.
Konop	Konop	Konop	Konop
Berzova	Berzova	Berzova	Berzova
Soborsin	Soborsin	Soborsin	Soborsin
Zám	Zám	Zám	Zám
Mar-Illye	Mar-Illye	Mar-Illye	Mar-Illye
Déva	Déva	Déva	Déva
Piski	Piski	Piski	Piski
Szászváros	Szászváros	Szászváros	Szászváros
Alvincs	Alvincs	Alvincs	Alvincs
Sz. Pál	Sz. Pál	Sz. Pál	Sz. Pál
Tótvás	Tótvás	Tótvás	Tótvás

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Hirdetéseket teljesen in-
gyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Tudakozásunk kéri a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Ha rovatban minden első egyszeri beiktatásánál ára 4 fillér, vasatagabb hirdetés 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további első 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

A K I N E K

ismeretség híján

asztaltára,
kevelőre,
kiszámlázóra,
könyvelőre,
székre,
táblákra,
gazdálkosztóra,
kiosztóra,
v. csallósra,
kartácsra.

kiosztóra,
gazdálkosztóra,
szobafestőre,
szobafestőre,
házi- vagy,
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szükség.

A K I

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

koszt,
lovat,
halászatot,
telket,

A K I

eladni kíván

szőlőt,
szőlőszőlőt,
házat,
gazdálkosztó,
szőlőszőlőt,

házat,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

A K I

mindenféle vétel vagy bérbérvétel első
jából keresni;

A K I

valamely állást betöltendő kíván; legbizto-
sabban ör. az első, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

ez a hirdetés

rovatait használja.

**Az Andrásy-utról
nyíló egyik legforgal-
masabb utcában egy
egyemeletes bérház
eladó. Bővebbet Vö-
rösmarthy-utca 3. sz.
H. em. 16. ajtó. 3690**

5 szobás lakás

azennel kiadó Tököly Imre-u. 52.
3689

Egy jóforgalmu

üzlet eladó. Bővebbet Pécs-
kai-ut 1/a. szám alatt, a vasúttal
szemben. 3712

**A pankotai uradalom
pankotai vásár vámsze-
dési joga 1909. év ja-
nuár hó 1-étől kezdődő,
három évre folyó év
december hó 13-án, va-
sárnap délelőtt 9 órakor
Pankota községében
tartandó árverésen bé-
rbeadatik. 3679**

Karácsonyra!

Legjutányosabban kaphatók: Diszle-
vélpapír, képeslevelezőlapok fa-
tárgyak festésre, imakönyvek, fes-
tőminták, karácsonyi díszek, csoda-
gyertyák, ifjusági iratok és dísz-
munkák. Tolnai Világlapja képvise-
lete. Folyóiratok. Divatlapok. Krausz
Paulin, Színházépület. Telefon sz.
511. 995

Egy tanult,

ügyes fényvasalóné ajánlkozik há-
zakhoz. Közép-utca 34. Erdődy
Andrásné. 3716

Wiegenfeld Adolf

Petresényi porcellánkereskedő ke-
res egy szerényebb igényű fiatal
leányt elárúsításához. Ajánlatok
fenti címre küldendők. 3719

Legjobb francia divatlap

a „La Toilette Moderne”. Ára szá-
monként 1 kor. 20 fill. Kapható
Ingusz I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

Pénzt,

törlesztéses kölcsönt ingatlanra,
konvertálásokat, váltókra kölcsönt
a legolcsóbban és gyorsan szerez:
Ingatlan Forgalmi Iroda Arad, Ár-
pád-tér 4., I. em. 3706

Divatos salon garnitúr

30 frt., egy új consul 50 frt. H
adó. Cím a kiadóhivatalban. 3714

Eladó birtok.

Torontálmegyében, haláleset miatt,
prima talaj, 837 kis hold épüle-
tekkel együtt, a 235 frt.-ért eladó.
Értéke 400 frt. Bővebbet Asbóth
Gyulánál, Arad, Árpád-tér 4., I.
emelet. 3705

Üzleti könyvek:

strazák másolókönyvek stb. Irodai
kellékek, írószerek, levélpapírok és
ügyvédi nyomtatványok legkedve-
zőbb beszerzési forrása. Kerpel Izó
könyv- és papirkereskedése. Ugyan-
ott tanuló fiu és leány alkalma-
zást nyer. 3161

Telefon 888.

FISCHER ÁRMİN

szobafestő és mázoló

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy
helyben, mint vidéken. 1905

1907. V. 1833/9. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közzhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróóság
1907. V. 1833/9. számú végzése ál-
tal Aufrecht és Goldschmied bu-
dapesti cég jelentkező végrehaj-
tató javára 484 korona 20 fillér
tőke és járuléka erejéig elrendelt
kielégítési végrehajtás alkalmával
bíróilag le- és felülfoglalt és 870
koronára becsült butorokból álló
ingóságok nyilvános árverés ut-
ján eladatnak.

Ezen árverés Kamarás Béla 69
korona és Kohn József 74 korona
követelés és járul. erejéig is meg
fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, Andrassy-tér 3.
szám alatt leendő eszközlésére
1908. évi december hó 10 ik
napjának d. u. 3 órája határidőül kitü-
zetik és ahhoz a venni szándékozók
ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingó-
ságok ezen árverésen az 1881. évi
LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a
legtöbbet ígérőnek becsáron alul is
eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi novem-
ber hó 26. napján.

Györffy Arnold,
bíróisági végrehajtó.

3717

Női kalap divat szalon!

Van szerencsém a nagyródmű műgyártásból
b. tudomására hozni, hogy válogatott látszó

modeljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek.

Dusan fölszerelt raktáram által abban a kelte-
mes helyzetben vagyok, hogy egy a legkényesebb,
mint a legserényebb igényeket kielégítem.
Számos látogatásért esd.

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11., I. em.

(a Glück huszarnokkal egy hátsz.)

Gyászkalapok a legrövidebb idő alatt elkészülnek

Új cipő raktár! Tartós munka!

Ha szép és tartós cipőt óhajt,
ugy forduljon bizalommal

Weisz Márton

uri és női cipészhez,

Arad, Deák Ferenc-utca 4. szám,

ahol mindennemű saját készítésű
uri, női, és gyermek cipők állandóan
raktáron vannak s a lehető legjutá-
nyosabb árért. beszerezhetők

Megrendelések ugyanott a leg-
pontosabban készülnek.

Egy próba vásárlás, illetve ren-
delés mindenkit meg fog győzni
erről. 3613

Vidéki megrendelések gyorsan
eszközöltetnek.

Orosz árak! Pontos kiszolgálás!

Faeladási hirdetmény.

Az Aradvármegyében fekvő Zimbró községbeni volt urb.
közös birtokosoknak tulajdonát képező erdőbirtoknak a ter-
mészetben szembevetődően ki és megjelölt részén található,
26472^m-re becsült, nagyrésztben bükk, kis részben cser, éger
és nyírfaiból álló 47005 korona becsértékű fakészlet, a m. kir.
földművelésügyi miniszter ur 66373-1908. számú, az 1908.
évi december hó 21-én délelőtt 10 órakor Józszáshely község-
háza tanácsstermében tartandó, írásbeli zárt ajánlatok be-
nyújthatásával egybekötött nyilvános árverésen eladatni fog.

Kiúáltási ár a hivatalosan 47005 K.-ban megállapított
becsár; bánatpénz 4700 K.

A kellő bánatpénzzel (készpénz vagy óvadékképes, névér-
tékben számított magyar értékpapír) ellátott zárt ajánlatok a
szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be az árverelő-bizott-
ság elnökénél; postán megküldhetők előzetesen Körjegyző,
Józszáshely, u. p. Gurahonecz címen.

Utó, kellően fel nem szerelt, az árverési és szerződési
feltételektől eltérő ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

A részletes árverési és szerződési feltételek a zimbrói
volt urbéres elnökénél, az aradi m. kir. állami, a borossebesi
m. kir. erdőgondnokságnál és a józszáshelyi Körjegyzőnél te-
kinthetők meg; az utóbbi által kívánatra postán megküldetnek.

Zimbró, 1908. november hó 30.

3715

Urbéres elnök.

FISCHER

Karácsonyi

Kiállítása

az óriási hosszú teremben!

Az aradi közönség nem tudja szétválasztani karácsony ünnepét Fischer Simon Nagy Áruházától.

Bámulatos szervező-képességgel, ritka szorgalommal, évről-évre, újabb karácsonyi meglepetést szerez nekünk Fischer Simon.

A tavalyi tárlatot nem lehet egykönnyen elfelejteni. Az óriási hosszú terem tündöklő fénye nyomot hagyott mindenkiben. Csodákat beszéltek erről a tárlatról, mely által Arad egyszeriben a legfejlettebb kereskedő városok közé emelkedett.

S ha most azt mondjuk, hogy az **idei** karácsonyi kiállítás

az óriási hosszú teremben,

messze túl fogja szárnyalni a tavalyit is, úgy ez fényes erőpróbája lesz Fischer Simon Nagy Áruházának.

1101

Megnyilik

vasárnap, november hó 29-én

s meleg pártfogásába ajánljuk Arad és vidéke tisztelt közönségének.